

Delavska enotnost

Časopis slovenskih delavcev

Ljubljana, 21. novembra 1996 ☆ številka 53 ☆ letnik 55 ☆ odgovorni urednik: Ciril Brajer

SINDIKAT PROMETA IN ZVEZ ZASKRBLJEN ZA VARNOST ŠOFERJEV, KI VOZIJO V VZHODNO EVROPO

sindikalni
ZAUPNIK

**EVROPA NA
DALMATINOVİ 4**

Sreda, 14⁰⁰

Delodajalci pridejo na neformalni pogovor

Upravni odbor Gospodarske zbornice, katerega člani so tudi predstavniki drugih delodajalskih združenj, je danes na redni seji sprejel pobudo sindikatov, da bi se sestali na neformalnem, informativnem pogovoru v torek, 26. novembra.

Delodajalci menijo, da se pogajanja morajo začeti, zato bodo kot pametnejši v sporu zaradi odpovedi splošne kolektivne pogodbe odnehali. Še naprej pa vztrajajo pri svojih stališčih, da se je treba pogovoriti o novi splošni kolektivni pogodbi, ki naj bo osnova tudi za pogajanja o panožnih kolektivnih pogodbah. Pravijo, da so že pred mesecem dni sindikatom odgovorili, da nimajo nič proti, če sindikati začnejo pogajanja s pozicij sedaj še veljavne splošne kolektivne pogodbe. Gre torej za pogajanja,

katerih rezultat bo kompromis. Vendar poudarjajo, da moramo nujno spremeniti odnos do trošenja ustvarjenega domačega proizvoda.

Na koncu se je predsednik Gospodarske zbornice Joško Čuk poudaril, da se delodajalci trudijo za povišanje plač in izboljšanje standarda ter povečanje števila delovnih mest, a na dolgoročnih osnovah. Dodal pa je še, da se delodajalci želijo pogajati z vsemi reprezentativnimi sindikati hkrati, ne pa posamič.

Direktorji proti

V odgovorih na anketo revije Podjetnik je večina direktorjev povedala, da ne podpirajo zmanjšanja povračila stroškov za prevoz na delo, regresa za prehrano med delom in dodatka za delovno dobo. V anketi je sodelovalo 155 direktorjev, njihovi odgovori so objavljeni v 10. številki Podjetnika.

Ko smo v prejšnji številki Delavske enotnosti objavili pogovor z **Metko Roksančič**, v katerem je tudi s sindikalne strani odprla nekaj vprašanj našega vstopa v Evropsko unijo, smo v uredništvo dobili kar nekaj pohval. Očitno je za sindikaliste tema aktualna in zanimanja vredna.

Zato smo Metko Roksančič prosili, naj začne pisati novo rubriko. V njej bo pojasnjevala, kaj Evropska unija sploh je, kako deluje, kakšna je njena vloga in organi... Naslednji sklop bo Evropska konfederacija sindikatov, njena struktura in predvsem vloga pri približevanju Slovenije EU. Pomembno vprašanje bo, kaj imajo pri tem opraviti sindikati, kako to njihovo funkcijo pojmuje Evropa in kako težko jo je uveljavljati v Sloveniji. Rubrika bo zaključena s prikazom konkretnih problemov, prednosti in pasti, ki jih priključevanje EU prinaša državi in posameznim gospodarskim sklopom.

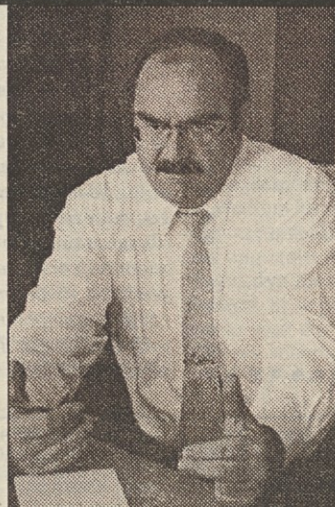
Rubrika z delovnim naslovom **Evropa na Dalmatinovi 4** bo stekla v naslednji številki v Sindikalnem zaupniku.

stran 6 Država bo pomagala pri samozaposlovanju
6 MILIJON TOLARJEV ZA DELOVNO MESTO

TIMBERIJA – SRAMOTA NAŠE DRŽAVE **stran 3**
BOMO OB NEDELJAH BREZ SVEŽEGA KRUHA?

**KOVINARJI
V
EVROPI**

Werner Neugebauer,
predsednik IGM Bavarske

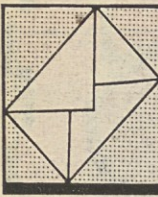

Prihodnji teden se bodo v Münchnu srečali predsedniki kovinarskih sindikatov, Kova Češke in Slovaške, Skei Slovenije in IG Metall Bavarske. Ob peti obletnici medsebojnega sodelovanja jih je tja povabil Werner Neugebauer, predsednik IGM Bavarske.

Kot nam je povedal **Albert Vodovnik**, so se v tem obdobju od kolegov marsikaj naučili. Zlasti kolegom iz IGM Bavarske, ki so jih večkrat povabili na svoja pogajanja, se bo za pomoč tam še enkrat zahvalil.

Zaradi širitve Evropske unije bodo na srečanju v Münchnu govorili zlasti o vlogi sindikatov v Evropi brez meja in o globalizaciji svetovnega gospodarstva. Sodelovali bodo tudi diplomatski predstavniki vseh teh držav. Skei je tja povabil Dušana Semoliča, predsednika ZSSS.

F. K.

**PREJELI
SMO**

V pričakovanju začetka delovanja evropske diagonalne kumulacije porekla blaga

V Uradnem listu št. 58 z dne 21. oktobra 1996 je objavljena Uredba o spremembi uredbe očasni uporabi sporazuma med Slovenijo in državami EFTE in sporazuma o pristopu Republike Slovenije k Srednjeevropskemu sporazumu o prosti trgovini (CEFTA). V omenjenih sporazumih se s 1. januarjem 1997 začnejo uporabljati nova pravila o poreklu blaga, ki jih morajo izpolnjevati izdelki, za katere se želi uveljavljati preferencialni carinski tretman, dogovorjen s tema sporazumoma. Sprememba se odraža v novem integralnem besedilu protokola B o pravilih o poreklu blaga v sporazumu med Slovenijo in državami EFTA in protokola 7 sporazuma CEFTA. Ta protokola sta praktično enaka, ker sta nastala na podlagi harmoniziranih evropskih preferencialnih pravil o poreklu blaga, dogovorjenih z namenom uvedbe evropske diagonalne kumulacije porekla blaga. Pobuda za tako kumulacijo je bila podana na Ministrskem svetu EU leta 1993 v Kopenhagnu, konkretna odločitev o pristopu k izdelavi strategije za evropsko diagonalno kumulacijo je bila dosežena na Ministrskem svetu EU v Essnu decembra 1994. Cilj je bil poenotiti vsa različna preferencialna pravila o poreklu blaga v Evropi in z razširjenostjo možnosti kumulacije okrepiti učinkovitost pridružitvenih sporazumov ter z omogočanjem uporabe materialov s poreklom po teh enotnih pravilih o poreklu blaga spodbuditi kar najširše možnosti gospodarskega sodelovanja med subjekti po vsej Evropi. Spodbujala naj bi se uporaba inputov na preferencialni osnovi iz tega nastajajočega skupnega prostotrgovinskega območja bolj kot iz tretjih držav. Diagonalna evropska kumulacija porekla blaga pomeni, da je pri proizvodnji blaga, ki pri končnem izvozu v države Evropske skupnosti uživa preferencialni tretman, dovoljena uporaba surovin in repromateriala iz vseh tistih držav, naštetih v 4. členu harmoniziranega protokola, ki so medsebojno sklenile ustrezne preferencialne sporazume, ki vsebujejo identična pravila o poreklu blaga. Pogoj pri tem pa je, da so ti inputi – surovine ali izdelki – pridobili poreklo države po teh enotnih pravilih (za to je treba zadostiti pravilu iz seznama v prilogi II in hkrati za materiale brez porekla zagotoviti plačilo uvoznih dajatev).

Slovenija je bila povabljena na sodelovanje pri oblikovanju harmoniziranih pravil na podlagi začetka pogajanj o pridružitvenem sporazumu in je na podlagi sklepa Sveta EU tudi vključena v krog držav bodoče diagonalne kumulacije (imenovana je v 4. členu protokola). Te države so: 25 držav članice Evropske skupnosti, 4 države članice EFTE – Norveška, Islandija, Švica, Liechtenstein, države sporazuma CEFTA – Češka, Slovaška, Madžarska, Poljska, baltske države – Estonija, Litva, Latvija, Romu-

nija, Bolgarija in Slovenija, skupaj torej 29 držav.

Ko bo Slovenija do konca leta 1996 podpisala še preostale potrebne sporazume o prosti trgovini z Bolgarijo, Estonijo in Romunijo (oziroma če do takrat Romunija pristopi k CEFTI) in jih bo začela v celoti uporabljati s 1. 1. 1997 tudi v odnosih z Evropsko skupnostjo na podlagi Začasnega sporazuma, z državami EFTE, CEFTA ter z Latvijo in Litvo, bo izpolnila potrebne pogoje za vključitev v diagonalno kumulacijo.

Evropska komisija je v delovni skupini, v kateri so sodelovale vse bodoče države udeleženske oblikovala predlog harmoniziranih pravil o poreklu blaga, v katerih sta opredeljena dva pomembna koraka in prinaša potemtakem dve bistveni novosti v preferencialni trgovini v Evropi – to je poenotenje pravil in uvedba diagonalne kumulacije. Do začetka uvedbe diagonalne kumulacije (predvidoma 1. 1. 1997) veljajo v Evropi različne vrste kumulacije porekla blaga – bilateralna (ta je določena v vsakem posamičnem sporazumu), multilateralna (npr. znotraj EFTE in pri izvozu v države ES in držav CEFTA razen Slovenije na podlagi njihovih pridružitvenih sporazumov) ter polna kumulacija (v sporazumu v Enotnem gospodarskem sporazumu EEA).

Da bi se izdelki iz vseh navedenih evropskih držav, s katerimi ima Evropska zveza kakršne koli preferencialni trgovinski sporazum lahko uporabljali kot material s poreklom pri končnem izvozu v državo članico ES (kot že rečeno, od tod naziv evropske diagonalne kumulacije) je bilo treba poleg samega poenotenja pravil rešiti bistveni problem premostitve različnih sistemov kumulacije, da materiali iz EFTA držav, ki v okviru Evropskega gospodarskega prostora pridobijo EEA poreklo na podlagi polne kumulacije, ne bi izgubili svoje osnovno poreklo. To je rešeno z uvedbo določbe o prepovedi povračila plačane carine v 15. členu dogovorjenih harmoniziranih pravil o poreklu blaga v vse obstoječe oziroma nove preferencialne dogovore.

Bistvo diagonalne kumulacije je torej, da se bodo za izdelke s poreklom šteli izdelki iz navedenih 29 držav, če so pridobili poreklo po teh enotnih pravilih, kar vključuje tudi izpolnitev obveznosti po plačilu uvozne carine za materiale iz tretjih držav. Namen diagonalne kumulacije je, da materiali iz tretjih držav (npr. Hrvaške) ne pridobijo poreklo z opravljeno bistveno transformacijo kot doslej, temveč z izpolnitvijo določenega pravila iz seznama v prilogi II. protokola o poreklu blaga, če pa se pri tem uporabljajo materiali iz tretjih držav, je treba zanje pred izstavitvijo dokazila o poreklu pred začetkom postopka

izvoznega carinjenja dokazati plačilo uvoznih carinskih dajatev. Pri tem je treba osvetliti dve vprašanji – kaj so materiali brez porekla in katere uvozne dajatve je treba plačati.

1. - materiali brez porekla so vsi materiali, ki vstopajo v proizvodne procese za potrebe končnega izvoza in so po poreklu iz držav, ki niso med omenjenimi državami, ali ki nimajo porekla. To so lahko tudi izdelki iz kater od navedenih evropskih držav, če država izvoznica končnega izdelka nima preferencialnega sporazuma z državo uvoznico, katere izdelke vključuje v postopku izdelave za končni izvoz. To konkretno pomeni, da pri izvozu izdelka iz Slovenije v Nemčijo, za katere so uporabljeni deli iz Romunije, slovenija pa denimo po 1. 1. 1997 še ne bo uporabljala sporazuma o prosti trgovini z Romunijo, slovenski izvoznik ne bo mogel te končne izdelke izvoziti preferencialno kot slovenske v okviru Začasnega sporazuma med Slovenijo in ES, niti kot romunske po 4. oziroma 17. členu novih pravil (slovenska carina ne bo mogla izdati EUR. 1, z navedbo, da je poreklo romunsko), temveč bo te izdelke lahko izvozil v Nemčijo z originalnimi romunskimi dokazili o poreklu ali tudi brez njih, v obeh primerih kot izdelke z nepreferencialnim poreklom. Bistven »razpovedni znak« diagonalne kumulacije je prav to, da bo npr. slovenska carina lahko izdala EUR. 1 za končni izvoz v npr. Nemčijo za izdelek, ki je bil v Sloveniji narejen iz sestavin poljskega (ali bolgarskega) porekla (na podlagi protokola 7 CEFTA za Poljsko oziroma protokola 3 sporazuma z Bolgarijo) in v rubriki 4 zapisala, da je izdelek slovenskega porekla, če bo v postopku proizvodnje za izvoz v Slovenijo izpolnjeno potrebno pravilo iz seznama. Če temu pravilu v Sloveniji ne bo mogoče zadostiti, bo pri tem izvozu v slovenskem EUR 1 v rubriki 4 pisalo, da je država porekla Poljska (ali Bolgarija) oziroma tista država (s katero ima Slovenija sporazum), ki je prispevala največji del materiala s poreklom.

2. - za materiale brez porekla je treba plačati uvozno carino kot to določa 15. člen, upoštevaje pri tem 6. odstavek tega člena o možnosti plačila nižje carine od veljavne nacionalne stopnje. To pomeni, da bo carinski zavezanec pravočasno še pred vložitvijo zahtevka za izdajo potrdila EUR. 1 za izvoz v Nemčijo moral plačati carino za tisti del uvožene pošiljke iz Japonske, ki jo namerava vključiti v izvozno pošiljko za Nemčijo po dejanski veljavni stopnji carinske tarife za ta izdelek, kot velja na dan vložitve zahtevka za plačilo carine. Če je na ta dan veljala carinska stopnja »prosto« na podlagi uporabe zakona o carinski tarifi, ali gre za uvoz iz Bosne in Hercegovine na podlagi uredbe o določitvi preferencialnih carinskih stopenj za uvoz določenega blaga po poreklu iz določenih držav v razvoju (Ur. l. 76/95) ali iz Republike Makedonije po sporazumu o prosti trgovini med Slovenijo in Makedonijo, če makedonski izdelki niso bili sproščeni v prost promet, je veljavna carinska stopnja 0 in ni potrebe po plačilu uvoznih dajatev v smislu 15. člena protokola.

Če torej podjetja, ki so v letošnjem letu uvozila izdelke ali material iz tretjih držav po sistemu uvoza za proizvodnjo za izvoz z odlogom plačila carine, nameravajo po 1. 1. 1997 izvoziti končne izdelke v države ES, morajo zagotoviti plačilo uvoznih dajatev za tisti del uvožene pošiljke, ki se bo vključila v končni izdelek za ta izvoz. Glede na zakonska določila o obračunu carinskega dolga (ki nastane s sprostitvijo blaga, zavezanega plačilu carine, obračun se opravi kakor hitro so zagotovljeni potrebni podatki) ter glede na 30 dnevni rok za plačilo obračunanega carinskega dolga, v Ministrstvu za finance in Carinski upravi RS pričakujejo, da bodo

podjetja, za katere velja ta situacija, še pravočasno poskrbela za zagotovitev plačila carine za ustrezni del materialov (ki se bodo po 1. 1. 1997 štela, da so brez porekla), da bi lahko nemoteno nadaljevali preferencialni izvoz v države ES (to je možno z vložitvijo zahteve – ECL – za sprostitve tega dela blaga v prosti promet, vendar samo za uvoze po šifri postopka 51 iz leta 1996, vendar le v določenem prehodnem obdobju). Izvajanje 15. člena v odnosih z ostalimi državami je odvisno od začetka uporabe določbe tega člena med Slovenijo in ES in če bo s 1. 1. 1997 Slovenija zagotovila možnost uporabe sporazumov in potemtakem novih pravil o poreklu z vsemi navedenimi državami, bo treba za uvoze po 1. 1. 1997 zagotoviti predhodno plačilo uvoznih dajatev za vse izdelke iz tretjih držav tudi pri končnem izvozu v katero koli državo iz kroga diagonalne kumulacije in ne samo v države ES, seveda pa pred vložitvijo izvozne carinske deklaracije. Podjetja sicer lahko v letu 1996 začete postopke uvoza po šifri postopka 51 dokončajo po enakem postopku, vendar po 1. 1. 1997 oziroma datumu uveljavitve diagonalne kumulacije ne bodo pridobili EUR. 1 za izdelani izdelek, namenjen izvozu v te države in bodo podjetja morala torej presoditi in se sama odločiti, kaj jim bolj ustreza – poplačati carino za uvoženi del iz npr. Hrvaške in pridobiti EUR. 1 na podlagi opisane možnosti spremembe postopka ali zaključiti postopek uvoza za začetem postopku ter dočakati povračilo carine, vendar bo v tem primeru možen samo nepreferencialni izvoz brez EUR. 1.

Uvedba določbe o prepovedi povračila plačane carine pri preferencialnem izvozu obenem pomeni zagotovitev večje zaščite domače proizvodnje, saj bo za enake izdelke, uvožene npr. iz ZDA treba plačati uvozne dajatve, če so uporabljeni v proizvodnji končnih izdelkov, namenjenih sprostitvi v prost promet v Sloveniji kot tudi če so namenjeni brezcarinskemu oziroma preferencialnem izvozu v navedene evropske države.

V dosedanjih protokolih o poreklu blaga je bilo možno uporabljati različne prenostavljene postopke v zvezi z izdajo preferencialnih dokazil o poreklu blaga. V skladu z novimi pravili ti niso več potrebni, ker bodo gospodarski subjekti lahko uporabljali le dva instrumenta za dokazovanje porekla – obrazec EUR. 1 ter izjavo na računu, slednji bodo lahko uporabljali tako pooblaščen izvozniki kot tudi kateri koli izvozniki, ki izvozijo pošiljke do vrednosti 6.000 ECU. Zato bi tudi izvozniki, ki so doslej koristili poenostavljene postopke pri izdaji dokazil o poreklu, odslej pa bodo

uprabljali le to izjavo v navedenih primerih, morali prenehati dajati izjave na računu za pošiljke, ki ne presegajo te vrednosti za izdelke, ki se bodo po novem šteli za izdelke ali materiale iz tretjih držav.

Začetek uporabe diagonalne kumulacije porekla blaga v Evropi bo stekel na podlagi obvestila Evropske komisije v Uradnem listu Evropskih skupnosti, serija C, v katerem bodo našete države, za katere ta kumulacija velja. To bo pomenilo, da našete države izpolnjujejo vse pogoje in, če bo med njimi tudi Slovenija, predvsem to, da slovenskim podjetjem pri vključevanju materialov za proizvodnjo za izvoz v države ES ali katero koli drugo državo iz tega obvestila ne bo treba preverjati, ali izpolnjujejo pogoje za vključitev v diagonalno kumulacijo in se lahko uporabljajo njihovi izdelki, katere bo spremljal EUR. 1 ali ustrezna izjava, kot izdelki s poreklom za potrebe kumuliranja, ne da bi bilo treba preverjati plačilo uvozne carine za morebitne vključene material iz tretjih držav. Izdelki ali materiali iz preostalih držav (dokler se te potimensko ne pojavljajo v ustreznem obvestilu Evropske skupnosti) se bodo šteli za izdelke brez porekla in se njihov delež ne bo mogel prištevat k domačim delom ter bo tako končni izdelek pri izvozu sicer lahko pridobil slovensko poreklo, če je npr. romunski del nebiten glede na konkretno pravilo v seznamu in so zanj plačane uvozne dajatve; če pa je npr. romunski del bistven in onemogoča zadostitev pravilu, se bo končni izdelek izvozil tako v objavljene države kumulacije kot v druge, ki to še niso, nepreferencialno in brez dokazil o poreklu.

Izvozniki bi torej morali vnaprej preverjati, iz katerih držav kaže uvažati, da bi zagotovili cenejši izvoz ob predpostavki, da so proučili izvozna tržišča in vedo, po kakšnem carinskem režimu bodo izvozili in kakšni so pogoji za pridobitev potrebnega dokazila za preferencialno poreklo blaga. Možnosti preferencialnega oziroma brezcarinskega uvoza v določeno državo iz navedenega kroga se bodo lahko realizirale le, če se bo pri proizvodnji za izvoz vnaprej zagotovila možnost pridobitve slovenskega porekla oziroma zagotovila taka struktura uporabljenih inputov, ki bo omogočala pridobitev statusa porekla blaga, iz katere koli od naštetih držav. Tako da bo vedno mogoče preferencialni izvoz v namembno državo. Ob koncu pa je verjetno odveč pripominjati, da se podjetja že vnaprej, pri dogovarjanju in sklepanju poslov dogovorijo tudi o morebitni potrebni zagotovitvi dokazila EUR. 1 ter preveriti tudi možnosti za izpolnitev pogojev v seznamu kot tudi o morebitnih stroških, ki bi zaradi tega lahko nastali.

Ministrstvo za finance RS

Javna zahvala volivcem Demokratske stranke Slovenije

Za kandidatke in kandidate Demokratske stranke Slovenije je na nedeljskih volitvah glasovalo kar 28.578 volivcev. To žal ni zadostovalo za to, da bi Demokrati Slovenije po teh volitvah ostali parlamentarna stranka, hkrati pa teh 28.578 glasov kljub temu potrebuje pravilno politično usmeritev DS in pomeni tehtno priznanje dosedanjim poslancem DS za njihovo delo v iztekačem se mandatu. Demokrati Slovenije se vsem volivcem, ki so nas glasovali in vsem, ki nam sporočajo svoje občudovanje, ker nismo dosegli t.i. praga za vstop v Državni zbor, iskreno zahvaljujemo za glasove in njihovo priznanje našega dela.

V DS vemo, da vsi ti glasovi in kliči številnih državljanov pomenijo tudi neke vrste zavezo za razmislek o nadaljnjem delovanju stranke in v Demokratski stranki Slovenije bomo zagotovo nadvse skrbno premislili o možnostih za nadaljevanje dela. Zato tudi po tej vabimo vse, ki simpatizirajo z nami, naj nas pokličejo in se nam morebiti tudi pridružijo. Služimo namreč, da bo Slovenija tudi v prihodnosti potrebovala stranko in politike našega kova!

Tone Peršak,
v.d. predsednika DS

Izjava za javnost

Na prvem povabilnem posvetu Glavnega odbora Demokratske stranke Slovenije – Demokratov Slovenije – DS, ki je potekal konec minulega tedna, je vodstvo stranke – predsednik Tone Peršak, predsednica Glavnega odbora Danica Simšič, glavni tajnik Matjaž Hribar, organizacijski tajnik Peter Orešič – zaradi neusphe stranke na volitvah odstopilo.

Člani Glavnega odbora so razpravljali tudi o nadaljnji usodi stranke. Vodstvo je nakazalo tri možnosti: ukinitve stranke, pridružitve kakšni drugi stranki ali pa nadaljevanje dela DS.

V razpravi je bilo prevladujoče mnenje, naj stranka delo nadaljuje, in sicer še naprej kot samostojna stranka, odstop vodstva pa so zavračali.

Končna odločitev o stranki in njenem vodstvu bo po seji predsedstva in Glavnega odbora sprejeta na letni konferenci ali morebitnem izrednem kongresu.

Danica Simšič,
predsednica Glavnega odbora
Demokratske Slovenije
(v odstopu)

Z A N O V O

OTROCI JO POTREBUJEMO!

PRISPEVAJTE PO SVOJIH MOČEH!

Številni računi: 50101-654-41037.

HALVA!

OBJAVE O PRISPEVKIH PREJEMTE V REVUI OTROK IN DRUŽINA.

Ljubljana

Delavska enotnost

Stvar je jasna. To je moj časopis. Zato ga naročam na naslov:

Priimek in ime:.....

Naziv podjetja ali ustanove:.....

Naslov:.....

Podpis naročnika:

Delavska enotnost

je bila ustanovljena 20. novembra 1942 in je glasilo Svobodnih sindikatov Slovenije • Izdaja ČZP Enotnost, 1000 Ljubljana, Dalmatinova 4, poštni predal 279 • Direktor: Marjan Horvat, tel. 313-942, 132-61-92, faks 311-956 • Odgovorni urednik: Ciril Brajer, tel. 131-61-63, 313-942 • Novinarji: 13-16-163 • Casopis urejajo: Marija Frančeškin (Ziviljenjska razpotja), Tomaž Kšela (Sindikati), Damjan Križnik (Sindikalni zaupnik), Franček Kavčič (Sindikati), Boris Rugej (Na tržnem prepihu), Bora Zlobec (oblikovalec in računalniški prelom), Sašo Bernardi (fotografija) in Jožica Anžel (tajnica), tel. 313-942, 132-61-92 • Naročnina: 321-255 • Marketing: 321-255, 133-52-55 • Posamezna številka stane 300 SIT • Ziro račun: 50101-603-46834 • Tisk: Tiskarna Ljudske pravice, Kopitarjeva 6, Ljubljana.

BOMO OB NEDELJAH BREZ SVEŽEGA KRUHA?

Sredi prejšnjega tedna je več kot 50 zaupnikov Sindikata kmetijstva in živilske industrije Slovenije ustanovilo pododbor za pekarstvo. Za posebno organiziranje zaposlenih iz te dejavnosti so se odločili zaradi težkih razmer pri delu, dela ob nedeljah in praznikih in tudi velikega števila nadur. O ustanovni seji smo se pogovarjali s sekretarjem tega sindikata Jovom Labancem.

Prva naloga pododboru bo ukinitve nedeljskega in prazničnega dela. Ker je naloga zelo težka, se bo pri njenem uresničevanju povezal tudi s sindikatom trgovcev in sindikatom obrtnih delavcev. Ukvarjal pa se bo tudi z drugimi vprašanji delovnopравниh položaja pekov, zlasti tistimi, ki jih urejajo kolektivne pogodbe.

Udeleženci ustanovne seje pododboru so se soočili z očitki, da sindikat kmetijstva in živilske industrije za peke posedaj ni naredil dovolj in da tudi žitna skupnost ni nič boljša. Izrekel jih je eden od tistih, ki so poskušali ustanoviti »samostojni« sindikat pekov, pri čem pa so uporabili listine KNSS.

Po besedah Janeza Železnikarja, direktorja Žitne skupnosti Slovenije, se je vloga te skupnosti v zadnjih letih spremenila tako, da uveljavlja bolj interese delodajalcev in lastnikov kot pekov. Povedal je tudi, da je žitna skupnost z grožnjo stavke uspela povečati cene kruha in na ta način izboljšala položaj pekov. Zdaj ta skupnost predlaga še dogovor o prenehanju peke kruha ob nedeljah in praznikih, ki naj bi ga podpisal tudi sindikat kmetijstva in živilske industrije. Menijo, da bo sprejet, saj se z njim strinjajo podjetja, ki za slovenski trg proizvedejo več kot 80 odstotkov kruha.

Predsednik sindikata Srečko Čater in predstavniki sindikata iz skoraj vseh večjih podjetij in območij pa so povedali, da je sindikat zaslužen za kolektivno pogodbo dejavnosti, ki se v veliki meri spoštuje. Plače po tej pogodbi so sedem odstotkov nad ravnino splošne kolektivne pogodbe za gospodarstvo. Dodatek za nočno delo pekov po kolektivni pogodbi dejavnosti delodajalci niso odpravili, ampak nadaljujejo pogajanja o njenih spremembah in dopolnitvah. Čater je izrazil pričanje, da bodo peki svoje interese učinkoviteje uresničevali prek sindikata delavcev kmetijstva in živilske industrije kot pa sami

zase, v majhnem samostojnem sindikatu. Omenil je tudi, da so pododbori sindikata uspešni, saj so tako organizirani že veterinarji in kmetijski svetovalci. Veterinarji so dosegli, da so nekateri dodatki enaki kot pri zdravnikih. Tudi kmetijski svetovalci so si prek pododboru uspeli povečati izhodiščne plače.

Razpravljalci Janez Kovač, Srđan Savić, Alojz Klemenčič, Ivan Korošec, Tatjana Krumpak, Euro Brozič, Iztok Majcen, Ludvik Kardoš so njegove ugotovitve podprli in še povedali, da vidijo rešitev le v izboljšanju delovanja sindikata kmetijstva in živilske industrije.

Po Labančevih besedah so predlog za ukinitve nedeljskega dela

Nadaljevanje pogajanj

Pogajanja o spremembah in dopolnitvah veljavne kolektivne pogodbe dejavnosti so se prejšnji teden nadaljevala. Ker bo splošna kolektivna pogodba urejala splošne zadeve, dajeta oba partnerja - združenje agroživilstva in sindikat kmetijstva in živilske industrije - prednost vprašanjem, ki so posebnost za to dejavnost. Obe strani bosta do konca novembra pripravili svoje predloge sprememb in dopolnitve normativnega in tarifnega dela pogodbe. Takoj v začetku decembra pa bodo predvidoma sedli za pogajalsko mizo.

pekov podprli prav vsi in menili, da se bo treba o tem dogovoriti tudi s sindikatom obrtnih delavcev in trgovine.

Govorili so tudi o prevelikem številu nadur, ki škodujejo zdravju pekov. Čeprav prizadevanja

sindikata za beneficirano delovno dobo pekov v preteklosti niso dala sadov, si bodo za to še naprej prizadevali. Opozorili bodo tudi na posledice ponovnega uvajanja klasične tehnologije peke kruha, ki v številnih pekarskih obratih ogroža zdravje pekov.

Pododbor za kmetijstvo je za svojega predsednika izvolil Alojza Klemenčiča iz Kruha Peciva Maribor, za podpredsednika pa Srđana Savića iz Pekarne Vrhnik. V izvršnem odboru pa so še Vladimir Plešnar iz Mlinotesta Ajdovščina, Tatjana Leskovic iz Žita Ljubljana, Ludvik Kardoš iz Mlinopeka Murska Sobota, Milena Vrečar iz Klasja Velenje, Ivan Korošec iz Koroških pekarn Dravograd in Janez Košak iz Pekarne in slašičarne Dolenjska.

Franček Kavčič

TIMBERIJA - SRAMOTA ZA NAŠO DRŽAVO!

Skoraj 30 delavcev Timberije iz Ruš stavka s krajšo prekinitvijo že od 3. septembra. Ker njihov direktor meni, da stavkajo nezakonito, je večino delavcev odpustil, druge pa razporedil na čakanje. Ker delavci niso bili zakonito odpuščeni, ne morejo niti na zavod. So torej nikogrnji, po svojih močeh jim pomaga le njihov sindikat Skei.

Zapletli so se začeli pri razprodaji premoženja Megrasa - dela njihove bivše Tovarne dušika Ruše. Ko je ta prešla v last Sklada Republike Slovenije za razvoj, je bilo v Megrasu, ki je skrbel za vzdrževanje tovarne, zaposlenih kar 365 delavcev. Po besedah tedanjega direktorja Megrasa Štefana Zorka je republiški razvojni sklad kmalu po tem, ko je postal lastnik Tovarne dušika, začel posamezne družbe prodajati. Ker Megrasa ni mogel prodati v celoti, ga je razprodal po delih.

Ker je bilo v Megrasu preveč delavcev, so pripravili več alternativnih programov. Načrtovali so predelavo lesa, predelavo biomase, proizvodnjo kurilnih briketov ter s proizvodnjo zabojev za sadje. Sredstev, ustvarjenih s prodajo delov nekdanje Tovarne dušika, pa razvojni sklad ni bil pripravljen vlagati v nove programe v podjetju. Zato Megras ni mogel priti do sredstev za uvedbo novih proizvodnih programov. Tudi naročil za vzdrževalna dela iz drugih družb Tovarne dušika je bilo zaradi vsesplošnega varčevanja premalo, zato so se

rezultati poslovanja podjetja ne nehalno slabšali.

Sklad je v Megras pripeljal prokurista, ki je bedel nad procesom lastninjenja. Ob razpisu za prodajo tistega dela Megrasa, ki se je ukvarjal z gradbeno dejavnostjo, je bilo najboljši ponudnik zasebno podjetje Timberija, ki je v lasti dveh družbenikov: Toneta Razdevška in Štefana Zorka. Zorko je bil takrat hkrati direktor Megrasa in Timberije.

Zemljiškoknjižna neurejenost

Timberija je po besedah Štefana Zorka kupila gradbene delavnice Megrasa za okoli 220.000 mark, hkrati pa se je obvezala, da bo zaposlila 30 njegovih delavcev. Če Timberija ne bi zaposlila Megrasovih delavcev, bi morala za nepremičnine plačati znatno večjo kupnino. Timberija se je obvezala, da bodo prevzeti delavci redno zaposleni najmanj dve leti. Če bi delavce odpustili prej, bi moralo podjetje za vsakega odpuščene delavca mesečno plačati skladu 1200 mark.

Timberija je za nakup dela Me-

grasa najela bančni kredit pri Novi Kreditni banki Maribor. Vendar pa so se po besedah Štefana Zorka kmalu po podpisu kupoprodajne pogodbe med skladom in Timberijo začele težave, saj se je izkazalo, da Megrasova lastnina zemljiškoknjižno ni bila urejena. Timberija se zato ni mogla vknjižiti kot lastnik tistega dela Megrasa, ki ga je kupila, banka pa Timberiji ni hotela izplačati že odobrenega kredita, saj svojega interesa ni mogla zaščititi z vpisom hipoteke na nepremičnine. Zaradi tega Timberija ni mogla plačati kupnine po pogodbi.

Medtem pa je Megras šel v stečaj. Njegov stečajni upravitelj Ignac Marinič je kupoprodajno pogodbo s Timberijo razveljavil, saj kupnina ni bila plačana. Vodstvo Timberije je po besedah Štefana Zorka pričakovalo, da bodo po razveljavitvi kupoprodajne pogodbe razveljavljena po njegovi krivdi. Timberija ne razpolaga z ničmer, zato ne more normalno poslovati, čeprav bi morala skrbeti za 30 delavcev. Vodstvo Timberije bo po Zorkovih besedah republiški razvojni sklad tožilo za povzročeno škodo.

Tudi v sindikatu kovinske in elektroindustrije so prepričani, da bi morali delavce ponovno zaposliti v Megrasu. "Če je morala po razveljavitvi kupoprodajne pogodbe Timberija Megrasu vrniti pro-

Zaradi vsega tega je prišlo do konflikta med vodstvom Timberije in delavci, ki niso prejeli plač in regresa po kolektivni pogodbi. V začetku septembra so začeli stavkati. Po pogajanjih so stavko za nekaj dni prekinili, nato pa nadaljevali. Direktor Timberije trdi, da je bila zadnja stavka nezakonita, zato je zaradi "hušjih kršitev delovnih obveznosti" večino stavkajočih odpustil. Preostale bivše delavce Megrasa pa je opredelil kot trajno presežne in jim bo delovno razmerje prenehalo po šestih mesecih.

Kriv je tudi sklad za razvoj

Direktor Timberije Štefan Zorko je prepričan, da bi moral za delavce poskrbeti republiški razvojni sklad, češ da je bila kupoprodajna pogodba razveljavljena po njegovi krivdi. Timberija ne razpolaga z ničmer, zato ne more normalno poslovati, čeprav bi morala skrbeti za 30 delavcev. Vodstvo Timberije bo po Zorkovih besedah republiški razvojni sklad tožilo za povzročeno škodo.

Tudi v sindikatu kovinske in elektroindustrije so prepričani, da bi morali delavce ponovno zaposliti v Megrasu. "Če je morala po razveljavitvi kupoprodajne pogodbe Timberija Megrasu vrniti pro-

Kdo bo prevzel štafetno palico

Tudi v tem tednu se predsedniki sindikatov in delodajalskih organizacij še niso sestali. Vztrajna vabila, ki prihajajo iz gospodarske zbornice, so, kot vse kaže okrepila in utrdila sindikalno fronto zavračanja. V njej so dobili mesto tudi neodvisni sindikati s Ptujja. Njihov predsednik Rastko Plohl skuša Francetu Tomšiču odvzeti primat edinih novih demokratičnih sindikatov. Vse kaže, da mu bo to kmalu uspelo, saj Tomšič vsak teden znova menja politiko, v upanju, da bo na ta način spodbudil sindikalno konkurenco. Kot smo po letu 1990 že večkrat zapisali, pa Tomšiču ne gre za delavce, temveč le za lastno promocijo. Le zato se je v času, ko delodajalci skušajo sindikate izriniti s prizorišča, delavce pa potisniti v srednji vek, odločil za pisanje knjige, v kateri bo opisal svoje videnje novejših sindikalne zgodovine.

Prejšnji teden smo objavili skupno izjavo vseh sindikatov o pogojih za začetek pogajanj o prenovi splošne kolektivne pogodbe ali kar o novi pogodbi. Z njo so delodajalci povedali, da morajo za pogajanja pokazati vsaj nekaj znakov dobre volje, saj ozračje po odpovedi pogodb normalnih pogajanj ne omogoča.

Delodajalci bi, če se res pripravljajo pogajati, morali pristati na podaljšanje veljavnosti splošne kolektivne pogodbe za gospodarstvo vsaj do izteka veljavnosti socialnega sporazuma. Do takrat bi se po enotnem mnenju vseh sindikatov lahko pogodili o novi splošni pogodbi in tudi o pogodbah dejavnosti.

Ljubljana, 19.11.1996

Na skupnem sestanku predstavnikov podpisnikov Splošne kolektivne pogodbe za gospodarstvo, ki je bil 19.11.1996, so bila sprejeta naslednja skupna stališča:

Sindikati podpisniki SKP za gospodarstvo ocenjujemo da je vsaj na pozivanje delodajalskih organizacij k pogajanjem o predlogu nove SKP za gospodarstvo (predlog so vse sindikalne centrale zavrnile) pomeni ignoriranje tako zahtev in stališč predstavnikov delojemalcev, kot tudi v obližinskem delu SKP za gospodarstvo določenega postopka. Za to se pogajanj o prenovi SKP za gospodarstvo, na katera nas dne 19.11.1996 vabite, ne bomo udeležili.

Sindikati podpisniki SKP za gospodarstvo izražajo pripravljenost za nadaljevanje socialnega partnerstva in dialoga med delodajalci in delojemalci. Za to vas pozivamo, da ne udeležite srečanja, ki bo v torek 26.11.1996, ob 10,00 uri, v sejni dvorani (II. nadstropje, Ljubljana, Komenskega 11), na katerem naj bi ocenili sedanje razmere, izmenjali stališča ter se po možnosti dogovorili o načinih za izhod iz zaostrenih razmer, ki ste jih povzročili z odpovedjo kolektivnih pogodb.

PODPISNIKI SPLOŠNE KOLEKTIVNE POGODBE ZA GOSPODARSTVO:

KONFEDERACIJA SINDIKATOV 90 SLOVENIJE
Predsedujoči: Boris MAZALIN

KONFEDERACIJA SINDIKATOV SLOVENIJE PERGAM
Predsednik: Dušan REBOLJ

NEODVISNI SINDIKATI SLOVENIJE
Predsednik: Rastko PLOHL

NEODVISNOST - KONFEDERACIJA NOVIH SINDIKATOV SLOVENIJE
Predsednik: France TOMŠIČ

ZVEZA SVOBODNIH SINDIKATOV SLOVENIJE
Predsednik: mag. Dušan SEMOLIČ

Zbornica in druge delodajalske organizacije pa morajo ugrizniti tudi v predlog za pomirjanje. Nanj sploh niso odgovorile. Pomirjanju se verjetno načrtno izogibajo, ker se bojijo, da bi jim nevtralni strokovnjaki dokazali, kje so naredili napake in zakaj jih morajo popraviti.

Številni menijo, da je za nepremišljeno odpoved pogodbe odgovorna slaba strokovna služba gospodarske zbornice. Seveda pa strokovnjaki odgovarjajo le za (ne)strokovnost, pri odpovedi pa je šlo zlasti za politiko. Za politiko zbornice in delodajalcev sta najbolj odgovorna Joško Čuk in Miran Goslar, mogoče še kdo. Njuno politično potezo je brez dvoma najbolj izkoristila LDS, saj je pred volitvami obljubila, da bo odpovedano pogodbo nadomestila z zakonom. Namesto sindikatov in levih strank je lahko dokazovala skrb za delavstvo. Skledo je pristavila tudi SDS, njeni poslanci so namreč že vložili zakon, ki naj bi uzakonil nekaj določb odpovedane pogodbe.

Položaj se bo mogoče pričel jasniši že prihodnji teden, ko naj bi se predstavniki delodajalcev odzvali sindikalnemu povabilu, objavljamo ga v posebnem okvirju. Če se to ne bo zgodilo, bo politika pač prisiljena prevzeti štafetno palico, ponujeno od delodajalcev in sindikatov. Če ne bi naredila ničesar in dopustila pravno praznino pri delovnih razmerjih, bi namreč ustregla le tistim, ki so vrzeli v nedorečeni zakonodaji izkoriščali že dosedaj. Strank, ki bi tako ravnale, pa menda le nismo volili.

Franček Kavčič

store in stroje, bi bilo logično, da bi se v Megras vrnil tudi delavci," meni sekretar območnega odbora Skei za Podravje Edi Ozimič. Skei je že organiziral pogovor med predstavniki republiškega razvojnega sklada, podjetjem in prizadetimi delavci, vendar na sestanku rešitve niso našli.

Dokler se ta pravni gordijski voz ne bo razpletel, se delavci ne morejo prijaviti niti na zavodu za zaposlovanje, saj so brezposelnosti tam upravičeni do denarnega nadomestila samo, če so odpuščeni zakonito. V vsakem drugem primeru jih bo zavod za zaposlovanje prisiljen napotiti na tožbo na delovnem sodišču, vendar pa do pravnomočnosti sodbe ne bodo upravičeni do denarnega nadomestila za čas brezposelnosti.

Medtem ko se odnosi med skladom za razvoj in Timberijo čedalje bolj zapletajo, večina delavcev že skoraj dva meseca in pol stavka. Delavci, ki se jih vsi odrekajo, prihajajo vsak dan v tovarno stavkat. Njihova socialna stiska je čedalje večja, saj niso dobili še niti avgu-stovske plače.

Direktor Timberije je vodil tudi Megras

Ko smo jih obiskali, so bili zelo kritični do vodstva Timberije, čeprav

menijo, da bi po razveljavitvi kupoprodajne pogodbe morali biti premeščeni nazaj v Megras ali pa nepoteni na zavod za zaposlovanje tako kot vsi delavci Megrasa v stečaju. Delavci opozarjajo, da je bil sedanji direktor Timberije štiri leta na čelu Megrasa. Če zemljiškoknjižno stvari niso bile urejene, je za to soodgovoren tudi sam. Trdijo tudi, da jih direktor šikanira in jih želi na vsak način spraviti iz podjetja. Prav tako pa so zelo kritični do republiškega razvojnega sklada, češ da so njegovi predstavniki natančno vedeli, komu prodajajo del Megrasa. Po njihovem mnenju bi se moral sklad prepričati, ali ima kupec dovolj kapitala za zagon podjetja. Po besedah predsednika Skei v Timberiji Vencislava Mohorka so delavci razočarani tudi nad našo nepravno državo, ki mirno opazuje, kako se državni sklad in delodajalci poigravajo z delavci, ki so brez vsake socialne varnosti. Pomaga jim samo sindikat.

Kar te dni preživljajo bivši delavci Megrasa, je sramota za državo. Predstavniki Skei nameravajo o vsem temeljito informirati varuha človekovih pravic. Bo vsaj njemu uspelo povprašati krivico, ki jo morajo trpeti? Bo za vse nepravilnosti, ki so se zgodile, kdo odgovarjal? Koliko časa bodo "nikogaršnji" delavci še morali stavkati, da bo rešen njihov status?

Tomaž Kšela

21. novembra 1996

Sindikalna lista

Prvi del

november 1996

1. Dnevnice	
- cela dnevnic (nad 12 do vključno 24 ur odsotnosti)	3.500,00
- polovična dnevnic (nad 8 do 12 ur odsotnosti)	1.750,00
- znižana dnevnic (od 6 do 8 ur, če se potovanje začne dve uri pred začetkom delovnega časa in konča dve uri po njem)	1.218,00
2. Kilometrini (od 26. 7. 96 dalje)	24,84
3. Ločeno življenje	48.184,00
4. Prenosišče - Povračilo stroškov prenočevanja do višine zneska po predloženem računu, ki ga odobri delodajalec	
5. Regres za prehrano	12.046,00

Drugi del

V drugem delu objavljamo povprečno plačo za obdobje junij-avgust 96 kot osnovno za uveljavljanje pravic iz neposredne skupne porabe. Povprečna plača v preteklih treh mesecih v gospodarstvu Slovenije znaša 76.445 SIT.

1. Jubilejne nagrade

- za 10 let	38.610,00
- za 20 let	57.915,00
- za 30 let	77.220,00

2. Nagrada ob upokojitvi

231.660,00

3. Solidarnostne pomoči

77.220,00

Vir: Zavod RS za statistiko

Strokovna služba ZSSS

Opomba:

Objavljena višina nagrade ob upokojitvi je rezultat kolektivnega pogajanja. Sprejeta sprememba uredbe Vlade RS o stroških, ki se priznavajo kot odhodek (Ur. l. RS, št. 7/95), pa omogoča to nagrado do višine treh bruto plač v gospodarstvu RS.

Dopolnilni podatki

V skladu z zakonom o izvajanju socialnega sporazuma za leto 1996 (Ur. l. RS, št. 34/96) v sindikalni listi objavljamo podatke, potrebne za izvajanje sporazuma:

1. Minimalna plača za mesec oktober, november in december 1996 55.061 SIT

2. Regres za letni dopust je v uspešnih podjetjih možno izplačati do višine povprečne plače v gospodarstvu za zadnje 3 mesece v bruto znesku; povprečna plača v bruto znesku za obdobje junij-avgust znaša 120.461 SIT

Strokovna služba ZSSS

KAJ DELAJO

V republiških odborih

Sindikati komunalnega in stanovanjskega gospodarstva

Več za izobraževanje, informiranje in promocijo

V oktobru nas je zaposlovala odpoved splošne kolektivne pogodbe in skupne aktivnosti Zveze svobodnih sindikatov. Vsem sindikalnim zaupnikom smo poslali kar dva informativna biltena z vsemi potrebnimi informacijami in podatki ter navodila, kako sodelovati v splošni opozorilni stavki 24. oktobra.

Poleg splošne kolektivne pogodbe je bila odpovedana tudi kolektivna pogodba stanovanjske dejavnosti. Na seji republiškega odbora smo ocenili zastoj pri uveljavljanju kolektivne pogodbe za komunalne dejavnosti. Zaradi neodzivnosti slovenskih občin, kar zadeva pristop k njej, smo to postavili kot našo posebno stavkovno zahtevo in komunalce pozvali, naj jo izpostavijo tam, kjer tega še niso naredili. Na tej osnovi je v stavki sodelovalo približno 60 odstotkov vseh komunalcev. Posamezne občine so se na to odzvale tako, da so se temu problemu sploh posvetile. Kar nekaj jih je v tem času poslalo tudi svojo pristopno izjavo.

Nadzorni odbor je pregledal polletno finančno poslovanje in nanj ni imel pripomb. Za nadaljnje poslovanje in porabo sredstev je predlagal, naj se ob pričakovani večji dotoku sredstev zaradi uveljavitve enodototne članarine v drugem polletju več sredstev nameni za izobraževanje, nabavo strokovne literature, intenzivnejše informiranje sindikalnih zaupnikov in promocijo sindikata. Posebej je bilo predlagano, naj se izdelajo strokovne osnove za nadaljevanje pogajanj pri kolektivnih pogodbah in oblikuje sklad za posebne aktivnosti in potrebe republiškega odbora.

Republiški odbor je poročilo nadzornega odbora sprejel.

Miloš Mikolič, sekretar

Sindikati državnih in družbenih organov

Športne igre carinikov

Delavci Carinarnice Murska Sobota so pripravili 4. letne športne igre carinikov Slovenije, na katerih je tako (kot na sliki v šahu) ali drugače sodelovalo preko 700 carinskih delavcev iz vse države. Športna tekmovanja so uspešno združili z druženjem in izmenjavo mnenj o položaju carinikov v naši družbi.

Vitomir Hercog, Carinarnica Murska Sobota

Slovenec stavka

Bralci Slovenca so že ves teden brez svojega dnevnika. Zbor delavcev v podjetju Slovenec d. o. o. se je namreč prejšnji petek z večino glasov odločil nadaljevati 23. julija prekinjeno stavko, ker določila iz dogovora med upravnim odborom družbe (podpisnik Izidor Reje) in stavkovnim odborom (podpisnik Pavel Fajdiga) še vedno niso izpolnjena. Gre predvsem za določila, ki zagotavljata izplačilo plač za oktober in poravnava vseh zaostalih obveznosti - regresa za leto 1995 in 1996 ter honorarjev pogodbenih sodelavcev. Te (in še kakšne) okoliščine pri zaposlenih vzbujajo občutek ogroženosti in nezaupanja, še bolj pa negotovosti. Doklej še, se sprašujejo...

D. K.

sindikalni

S PODPISOM POGODBE BITKA ŠE NI DOBLJENA

Prejšnji teden je Izvršni odbor SKEI Slovenije na 21. seji obravnaval uresničevanje kolektivne pogodbe te dejavnosti po podjetjih in hkrati ocenil usklajenost aktov družb s pogodbo. Poleg članov izvršnega odbora so o položaju poročali sekretarji območnih odborov SKEI.

Območni odbor Ljubljana se je v poročilu osredotočil na izplačevanje regresov in razčlenil 37 podjetij, v katerih do 20. 9. 1996 niso izplačali regresa za letošnje dopuste oziroma so ga izplačali le delno:

Alprem Kamnik, Atelje za zlatarstvo, ElmaTT, IMP Skip, IMP Itak, Iskra Elektrozveze Telemobil, Iskra Kertec, Iskra NIO, Iskra Žarnice, Litostroj in MDS Metalka sploh niso izplačevali regresa, 14 podjetij ga je le delno in le v 12 podjetjih so ga zmogli v celoti.

Sledile so podobne ocene z drugih območij. Splošno mnenje je bilo, da je izplačilo oziroma neizplačilo pač odvisno od tega, kako gre posameznemu podjetju. In tako velja tudi za druge elemente kolektivne pogodbe: Slabše gre podjetju, bolj se bliža stečaju ali je celo že v njem, slabše kaže tudi sadovom ne zlahka priborjene pogodbe.

Kovinarji iz Zasavja pravijo, da v nekaterih uspešnih podjetjih z nobenim elementom pogodbe ni težav, saj jih celo presegajo. Kjer pa šepa, tudi tolarja za regrese še niso odmerili.

So pa primeri, recimo na Korškem, kjer je s plačami in regresi vse v redu, a se zaplete s solidarnostnimi pomočmi, dopusti, nadurami, prerazporejanjem delavcev, jubilejnimi nagradami, stroški prevoza na delo in podobno.

Lastninsko preoblikovanje lahko povzroči sindikatu celo neprijetnosti s parkirišči. Novi lastniki so pogoltni do te mere, da skušajo od delavcev izmisliti še parkirino na nekoč tovarniškem, zdaj pač zasebnem parkirišču.

Kot so pestri zapleti, so raznolike tudi sindikalne reakcije nanje. Ponekod, predvsem v večjih, še ne olastnjenih tovar-

nah, imajo vodilni več posluha in se lahko sindikati z njimi vsaj pogajajo za pravice, sicer zapisane v kolektivni pogodbi. Drugače je treba stvari izsiliti s pritiški, grožnjami in končno s sta-

la, da brez zapletov ne gre. znova so tu uveljavljene metode sindikalnega boja, najprej pričevanje, pogajanje, potem pritiški, grožnja, in če je treba, veka.

Se najbolj je razpravo razčisti moral ugotoviti, da gre delavci in sindikatom še najbolj v proročjih, ki so v lasti tujih delodajalcev. Ti spoštujejo pogodbe in rajne presegajo, kot pa zanikanjihov pridobitve.

Čez domače pa je zaroban »Sindikati smo pač pred tem, moramo delavcem že zapisati zakonjene pravice izboriti. cer bomo izgubili smisel svoje obstoja in delovanja in s kajpak tudi članstvo! Delavci je vsega vrh glave in od svoje organizacije pričakujejo, da jim vsak način in z vsemi sredstvi izbori, kar jim pripada.

Gorje sindikatu, ki sam podpisano, pa naj to počne tako dobrimi nameni!

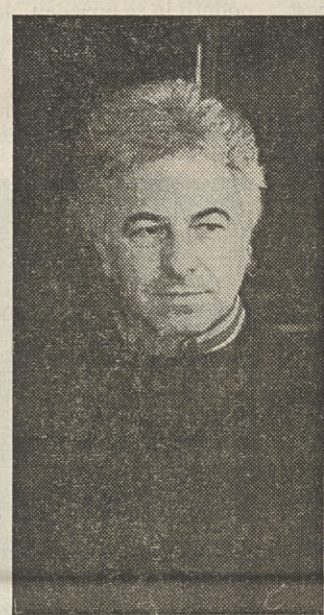
Tudi našo pogodbo morali preveriti, saj kaže, utegne njeno uresničevanje 2.500 delavcem znižati plače, ker smo z njo ukinili plačilne razrede.«

Po krajši polemiki o tej temi in opozorilih, da v neposredni državi, v kateri ne deluje inšpeksijske službe inke stankeji za malopridne delodajalce, ti pač izkoristijo vsako vrzino oziroma nedorečenost pogodbe v svoj prid, je predsednik SKEI Albert Vodovnik oblikoval lepe:

»Vsem delodajalcem in njihovim združenjem bomo poslali pisno opozorilo, naj pomanjivosti, na katere je opozorila prava, takoj in dosledno odpravijo. To je seveda le naš prvi korak.

O neučinkovitih inšpeksijskih nadzornih službah, neurejenem sodstvu ter s tem ogroženi pravnosti delavcev pa bomo obvestili tudi varuha človekovih pravic.«

Ciril Br...

OGREL RAZPRAVO - Edi Ozimič (Podravje)

vko. Težave se stopnjujejo v manjših, zasebnih podjetjih, kjer so delodajalci praviloma zelo grobi, pohlepni in arogantni. To velja zlasti za »skladova podjetja«, saj jih je sklad očitno prodajal ljudem brez kapitala, brez znanja in le z enim motivom: hitro in za vsako ceno obogatiti na račun delavcev. Zato predvsem v Podravju v celi vrsti takšnih podjetij že stavkajo ali pa so tik pred tem.

Slišali smo, da je le izjemoma prišlo do odpovedi panožne pogodbe, ko so jo delodajalci zaradi neznanja, nerazumevanja ali pa celo nalašč odpovedali, ker je padla splošna. Sindikat je v teh redkih primerih zlepa ali zgrda uspel uveljaviti svoj prav.

Tudi splošna ocena usklajevanja aktov podjetij s panožno kolektivno pogodbo, ki je večinoma sicer še v postopku, je pokazala

Pomoč majhnim podjetjem

Kot nam je povedala Lidija Jerkič, pravnica SKEI, so skupaj delodajalci pripravili priporočilo k tarifnemu in normativnemu delu kolektivne pogodbe dejavnosti. Z njim želijo pomagati zlasti manjšim podjetjem, ki nimajo strokovnih služb. Navodilo bo takšnim podjetjem omogočalo neposredno uporabo pogodbe dejavnosti.

Navodilo obsega: minimalne količnike delovnih mest, razvrščanje v plačilne razrede, začetno razvrščanje zaposlenih na delovna mesta ter pogoje za horizontalno in vertikalno napredovanje in kritereje za uporabo osebne ocene.

Navodilo bosta prihodnji teden podpisala vodji pogajalskih skupin, Stane Habjan za delodajalce in Bogdan Ivanovič za delojemalce.

Opozorilo delodajalcem

Po podatkih republiškega odbora SKEI, je regres za letni dopust velika večina podjetij že izplačala. Ker v nekaterih podjetjih tega ni zmogli, je SKEI že pred meseci predlagal ekonomsko-socialnemu svetu spremembo vrstnega reda izplačil. Zaradi odpovedi splošne kolektivne pogodbe za gospodarstvo pa je ta tripartitni organ že dva meseca ne deluje in predloga SKEI še ni obravnaval.

V tem položaju se bo SKEI po besedah Alberta Vodovnika obravnavala na agencijo za plačilni promet, po potrebi pa tudi na agencijo za nadziranje. Domnevajo namreč, da nekateri direktorji denar za izplačilo regresa skrivajo pred delavci, ker ga nočejo izplačati. Vodovnik je prepričan, da bodo kršilce prisilili k izplačilu regresa, saj zaposlenim pripada po socialnem sporazumu za letošnje leto.

Sandi Bartol, sekretar

KORISTNI POGOVORI Z ITALIJANSKIMI KOLEGI

Vodstvo Sindikata delavcev trgovine Slovenije je bilo v začetku meseca na delovnem pogovoru na sedežu trgovinskega sindikata deželnega CGIL v Trstu.

S sekretarjem CGIL za Furlanijo-Julijsko krajino gospodom Robertom Treuom ter sekretarjem trgovinskega sindikata Ferboscom, smo izmenjali vrsto aktualnih informacij in načeli nekaj tem, s katerimi se ukvarjamo sindikati obeh držav.

Našo stran so zanimala predvsem tale področja: - organiziranost njihovega panožnega sindikata, - odnos delodajalcev do kolektivne pogodbe dejavnosti trgovine, - delovni oziroma obratovalni čas v trgovinah, - izkušnje pri organiziranju stavke v dejavnosti trgovine.

Na postavljena vprašanja smo dobili izčrpne odgovore. Kar zadeva obratovalni čas, so nam povedali, da je prav zdaj v parlamentarnem postopku zakon o delovnem času, ki bo poskušal odpraviti pretirano liberalnost na tem področju, posebno v večjih trgovskih sistemih. Zakon predvideva podaljšanje obratovalnega časa na 54 ur tedensko, tako da bi bile trgovine odprte dnevno od 6. do 22. ure. Sindikati vidijo v podaljšanju obratovalnega časa možnost dodatnega zaposlovanja, hkrati pa tudi možnost kršenja pravic delavcev do tedenskega in dnevnega počitka. Ker si v Sindikatu delavcev trgovine Slovenije ravno zdaj prizadevamo za spremembo obratovalnega časa trgovin, si bomo italijanski predlog zakona natančneje ogledali.

Kolegi iz Italije imajo tudi bogate izkušnje pri sklepanju, obnavljanju in nadziranju izvajanja kolektivnih pogodb. Zato smo se dogovorili, da bo njihov predstavnik, strokovnjak za kolektivne pogodbe, februarja predaval sindikalnim zaupnikom dejavnosti trgovine Slovenije na izobraževalnem seminarju v SIC v Radovljici.

Pogovarjali smo se tudi o drugih možnih oblikah sodelovanja. V Sindikatu delavcev trgovine Slovenije bomo pripravili pisni predlog - protokol sodelovanja, ki naj bi ga podpisali ob bližnjem obisku njihovih predstavnikov v Sloveniji.

Ta naš obisk v Trstu je bil kratek, a izjemno zanimiv in koristen.

ŠOFERJE SKRBI VARNOST V VZHODNOEVROPSKIH DRŽAVAH

Na Poštarskem domu na Pohorju je konec minulega tedna zasedala skupščina Sindikata delavcev prometa in zvez Slovenije (SDPZ).

Skupščino, vodil jo je predsednik sveta delavcev v Telekomu Slovenije Milan Fujs, je najprej pozdravil predsednik ZSSS mag. Dušan Semolič. Spregovoril je o problemih v zvezi z enostransko odpovedjo kolektivnih pogodb. V Sloveniji še nobeno podjetje ni šlo v stečaj zaradi prevelikih delavskih pravic, veliko pa jih je propadlo zaradi napačnih ali nepoznih poslovnih odločitev, je dejal. Po njegovem mnenju je mogoče konflikt konstruktivno rešiti samo s pogajanjem o spremembah sedaj veljavnih kolektivnih pogodb, dokler pogajanja trajajo, pa morajo kolektivne pogodbe veljati. Če predstavniki delodajalcev na takšna pogajanja ne bodo pristali, bodo po Semoličevih besedah sindikati prisiljeni svoj boj zaostri.

V imenu hrvaških sindikatov prometa in zvez je skupščino pozdravila Vlasta Mesarić. Zaznala se je za izmenjavo izkušenj in še nadaljnje uspešno sodelovanje med obema sindikatoma. Skupščino sta pozdravila tudi pomočnik direktorja Telekom Slovenije Jože Zidarič in pomočnik direktorja Pošte Slovenije Jože Fošt. Oba sta se zavzela za konstruktivno sodelovanje med vodstvi podjetij in sindikatov. Udeležence na skupščini je pozdravil tudi Vinko Vidic, upokojeni bivši predsednik Sindikata delavcev prometa in zvez Slovenije. Dejal je, da delavcem, ki so v tej državi najbolj zastopani, lahko pomaga samo sindikat.

Problemi v Dolgi vasi niso rešeni

Sledilo je poročilo predsednika sindikata delavcev prometa in zvez Slovenije Jožeta Gaubeja. V njem je med drugim opisal napore tega sindikata za sklenitev in uresničevanje socialnega sporazuma in kolektivnih pogodb. Delavci so zaradi enostranske odpovedi kolektivnih pogodb ogorčeni, zato sindikat v boju za njihove pravice ne namerava popustiti. Opozoril je tudi na problem osebne varnosti šoferjev v nekaterih vzhodnoevropskih državah ter na razmere na mejnem prehodu Dolga vas, ki še niso rešene, čeprav so jih pristojni poslovnih opozoril sindikatov že začeli reševati.

Sekretarka SDPZ Hilda Žežko je poročila o delu povedala, da delavci v dejavnosti cestnega potniškega prometa v zadnjem letu niso imeli posebnih težav - problem je le enostranska odpoved kolektivne pogodbe za to dejavnost. Lastninjenje je v podjetjih cestnega potniškega prometa v glavnem končano, v skoraj vseh podjetjih so ustanovljeni tudi sveti delavcev. V dejavnosti cestnega tovornega prometa je položaj nekoliko slabši. Tri podjetja so morala v stečaj, pogajanja o kolek-

ktivni pogodbi za to dejavnost pa so kljub prizadevanjem sindikata povsem zastala. V cestnem gospodarstvu je sindikat veliko pozornosti posvetil lastninjenju. V zvezi s tem so vložene tožbe za pravičnejši delež zaposlenih v olastninjenih podjetjih. Sindikati so skupaj z menedžerji dosegli tudi višjo ceno dela za cestarje. Predstavniki delodajalcev so kolektivno pogodbo za cestno gospodarstvo sicer odpovedali, vendar se s tem poleg sindikatov ne strinjajo tudi direktorji cestnih podjetij in njihovi nadzorni odbori. Prav tako je bila odpovedana kolektivna pogodba za špedicijsko, pomorsko, agencijsko in skladiščno transportno dejavnost, vendar direktorji teh podjetij zatrjujejo, da jo bodo še naprej spoštovali, saj se z odpovedjo, tako kot sindikat, tudi sami ne strinjajo. V Telekomu vodstvo podjetja in sindikat vzorno sodelujeta, na Pošti pa se bodo na predlog sin-

razmere na slovensko-madžarskem mejnem prehodu v Dolgi vasi še vedno izredno pereče. Geza Kiralj iz Murske Sobotne pa je opozoril, da pri razdeljevanju dovolilnic za mednarodni promet vlada v Ljubljani skoraj takšna anarhija kot je nekoč v Beogradu. Anton Gričar je dejal, da bi se zaradi izredno perečih razmer v Dolgi vasi

v tujini. Več razpravljavcev je menilo, da bi morali čimprej začeti reševati tudi probleme na mejnem prehodu v Bregani.

Bo Bregana postala druga Dolga vas?

Po razpravi so člani skupščine naslovili na pristojne državne organe apel, naj s svojimi ukrepi in meddržavnimi dogovori

VEŠČ SVOJEGA POSLA - Skupščino SDPZ je uspešno vodil Milan Fujs (v sredini), sicer tudi predsednik sveta delavcev v Telekomu Slovenije.

OGLED NOVITETE - Po zasedanju so si udeleženci skupščine SDPZ z zanimanjem ogledali novo sortirno linijo v Pošti Maribor, s katero so slovenski poštarji ujeli korak z razvitim svetom.

dikata začela pogajanja o novi kolektivni pogodbi. V letalskem prevozniku Adria Airways sindikat bje bitko za kolektivno pogodbo - za zdaj neuspešno. V tej specifični dejavnosti obstajajo namreč spori tudi med posameznimi poklicnimi skupinami. Posebej zaskrbljujoč pa je položaj delavcev Aerodroma Maribor, saj njihov status še vedno ni rešen. V Splošni plovbi Portorož delavci nimajo problemov, ki jih ne bi mogli rešiti sami.

Anarhija pri razdeljevanju dovolilnic za mednarodni promet

V razpravi je Zdenka Bobovec iz Lendave ocenila, da so

NA ZDRAVJE! - Zdravljica je veljala dosedanja sekretarki Hildi Žežko (desno), ki se je »po dobrih dveh mandatih« takole poslovila od svojih sodelavcev in odšla - v pokoj. Zamenjala jo je Cvetka Gliha (levo).

morala pogajanja na meddržavni ravni čimprej nadaljevati. Jože Korošec iz Maribora je opozoril na številne probleme, ki tarejo člane sindikata. Srečko Lovrenčak iz Ljubljane, je menil, da so delavci v cestnem prometu premalo zavarovani pri delu na cesti. Tone Kastelic iz Ljubljane je poročal o uspešnem delu sindikata v Telekomu. Opozoril je, da so podatki o povprečni plači v Telekomu nerealni in se zavzel, da pri izračunavanju povprečnih plač v bodoče ne bi več upoštevali nadurnega dela in dežurstev. Bojan Šlebnik se je zavzel, da bi bila v kamionih, namenjenih v vzhodnoevropske države, zaradi večje osebne varnosti vedno dva šoferja. Janko Kardoš iz Murske Sobotne je opozoril, da so delavci Pošte preobremenjeni, Rajko Košir iz Ljubljane pa, da bi morali poskrbeti za večjo varnost šoferjev

poskrbijo za večjo varnost šoferjev v tujini. Pristojne so prav tako opozorili na probleme v Dolgi vasi in Bregani ter pri razdeljevanju dovolilnic za mednarodni promet.

Na koncu so člani skupščine soglasno izrekli zaupnico predsedniku Jožetu Gaubeju ter razrešili sekretarko Hildo Žežko, ki odhaja v pokoj. Ob tej priložnosti so se ji za dosedanje delo zares iskreno zahvalili. Za novo sekretarko so s tajnim glasovanjem soglasno izvolili Cvetko Gliha.

Po seji so si člani skupščine ogledali še nov telekomunikacijski center v Mariboru in nov sortirni stroj v poslovni enoti Pošte v Mariboru. Prislunili so tudi predavanju člana predsedstva ZSSS Braneta Mišiča o gospodarskem razvoju, delavskem delničarstvu in novi davčni zakonodaji.

Tomaž Kšela

Zveza svobodnih sindikatov Slovenije organizira izobraževalni seminar

UČINKOVITO SOUPRAVLJANJE

Namen izobraževalnega seminarja je teoretična in praktična usposobitev članov svetov delavcev in sindikalnih zaupnikov na področju soupravljanja.

Seminarja se lahko udeležijo člani sindikatov, ki so združeni v Zvezi svobodnih sindikatov Slovenije.

Čas: 9. - 11. december 1996

Kraj: Sindikalni izobraževalni center Radovljica, Gradnikova 1

PROGRAM SEMINARJA

Ponedeljek, 9. december 1996

Od 9.00 do 13.30 ure

Tema I:

NAČIN IN STRATEGIJA DELOVANJA SVETA DELAVCEV

Nosilec: Milan Utrša, član predsedstva Sveta ZSSS

Od 13.30 do 15.00 ure ODMOR

Od 15.00 do 18.00 ure

Tema II:

VLOGA IN NALOGE SVETA DELAVCEV NA PODROČJU STATUSNIH IN KADROVSKIH ZADEV TER REŠEVANJA SPOROV Z DELODAJALCI

Nosilec: Gregor Miklič, član predsedstva Sveta ZSSS

Torek, 10. december 1996

Od 9.00 do 12.00 ure

Tema III:

SOUPRAVLJANJE DELAVCEV TER VARNOST IN ZDRAVJE PRI DELU

Nosilec: Lučka Böhm, svetovalka Sveta ZSSS

od 12.00 do 14.00 ure: ODMOR

Od 14.00 do 18.00 ure

Tema IV:

VLOGA SVETA DELAVCEV NA PODROČJU PLAČ TER PRI OBRAVNAVI GOSPODARSKIH REZULTATOV DRUŽBE

Nosilec: Vekoslava Krašovec, sekretarka Območne organizacije ZSSS Podravje

Sreda, 11. december 1996

Od 9.00 do 12.30 ure

Tema V:

KOLEKTIVNE POGODBE IN SOUPRAVLJANJE

Nosilka: Metka Roksančič, ZSSS

Od 12.30 do 14.00 ure ODMOR

Od 14.00 do 17.00 ure

Tema VI:

VODENJE SEJ SVETA DELAVCEV, ODNOSI IN KOMUNICIRANJE

Nosilec: Ciril Urek, sekretar Območne organizacije ZSSS Zasavje

Metode dela: predavanje, intenzivno sodelovanje udeležencev, igranje vlog.

Prijave za seminar na izpolnjeni prijavnici pošljite na naslov: Zveza svobodnih sindikatov Slovenije, Dalmatinova 4, Ljubljana.

Prijave pošljite najkasneje do 3. decembra 1996.

Seminar bomo izvedli, če bo najmanj 25 prijav; če bo prijav več, bomo preostale prijavitelje uvrstili na naslednji seminar.

Kotizacija za seminar, ki vključuje tudi obsežno strokovno gradivo, znaša 20.000 SIT; za posameznega udeleženca. Prijavnici za seminar je treba priložiti tudi potrdilo o plačani kotizaciji (kopijo virmana).

Kotizacijo nakažite na ŽR Zveze svobodnih sindikatov Slovenije, št. 50101-678-47511. Na virmanu pod namen nakazila pripišite »Seminar II«, sklic na številko 07.

Stroške za člane svetov delavcev krije, skladno z zakonom in dogovorom med svetom delavcev in delodajalcem, delodajalec.

Za udeležence, ki želijo biti nastanjeni v SIC Radovljica, je treba to navesti pod ustrezno rubriko v prijavnici.

Stroški bivanja in prehrane se poravnajo v SIC (polni penzion v dvo-posteljni sobi je 5.000 SIT).

Dotatna pojasnila v zvezi s tem seminarjem dobite pri Vandi Rešeta, telefon 061/316-489, in Klari Šimic, telefon 061/13-10-156.

Vanda Rešeta,
vodja izobraževanja pri Svetu ZSSS

Prijavnica za izobraževalni seminar

UČINKOVITO SOUPRAVLJANJE

ki bo od 9. do 11. decembra 1996 v SIC v Radovljici

Ime in priimek:

Datum rojstva:

Izobrazba:

Naslov doma:

Zaposlitev: naziv in naslov družbe:

- delovno mesto:

Član sindikata dejavnosti Slovenije:

Član sveta delavcev: DA NE

Telefonska številka - doma:

- v službi:

OPOMBA: Med seminarjem bo udeleženec nastanjen v SIC Radovljica (obkrožite): DA NE

V Žig in podpis odgovorne osebe:

dne

Zaščitite voznike!

Skladno s sklepom skupščine Sindikata delavcev prometa in zvez Slovenije je njegov predsednik Jože Gaube napisal javni poziv in zahtevo za zagotovitev varnosti voznikov v mednarodnem prometu. S tem je predsednik republike, državni zbor ter vlada in pristojna ministrstva (za zunanje zadeve in za promet in zveze) opozoril na nevarnosti položaj šoferjev in mednarodnem tovornem prometu, še zlasti na območju držav bivše Sovjetske zveze.

»Težave, s katerimi se v zadnjem času srečujejo vozniki, so zaskrbljujoče, saj ogrožajo celo njihova življenja. Zato narekujejo takojšnje ukrepanje - in to na meddržavni ravni,« piše v pozivu. »Zapora mejnega prehoda Dolga vas, s katero grozijo prizadeti vozniki, ni le grožnja, ampak resen apel za zaščito njihovih življenj in pogojev dela nastopih v teh državah. Zato pozivamo vse odgovorne državne institucije, naj v okviru svojih pristojnosti takoj pristopijo k ukrepom za zaščito voznikov.«

Če ne bodo pohiteli, je še zapisal Gaube, bo SDPZ skupaj s prizadetimi šoferji uporabil ostrejšje oblike pritiskov.

D. K.

Staša Baloh-Plahutnik, državna sekretarka za malo gospodarstvo ministrstva za gospodarske dejavnosti: Največji delež poroštev za najeto posojilo bodo morali prevzeti podjetnikovi sorodniki in prijatelji.

Foto: Sašo Bernardi

Država bo pomagala pri samozaposlovanju

MILIJON TOLARJEV ZA DELOVNO MESTO

V kratkem naj bi v Sloveniji preizkusili projekt finančne pomoči pri samozaposlovanju brezposelnih in trajno preseženih delavcev. Pripravilo ga je več institucij, sklad za razvoj malega gospodarstva, ministrstvo za delo ter republiški zavod za zaposlovanje. Podprla naj bi ga tudi vlada. Namen projekta je pomagati ljudem, ki imajo poslovne zamisli, ne pa tudi dovolj denarja za njihovo uresničitev. Namenjen pa naj bi bil ljudem, ki so ali bodo ostali brez dela, pa imajo možnost, da se samozaposlijo. Preizkusili ga bodo v štirih slovenskih regijah in z njim pomagali pri odpiranju skupno stotih delovnih mest. Kot so poudarili na ministr-

stvu za gospodarske dejavnosti, ki prek sklada za razvoj malega gospodarstva tudi sodeluje pri projektu, so na tak način združili vse razpoložljive vire v državi in na lokalni ravni. V preizkusni fazi projekta naj bi se za odprtje enega delovnega mesta zbralo okrog milijon tolarjev kreditnega potenciala. Všet je kajpak tudi bančni potencial, saj bodo sredstva iz drugih virov oročena v bankah, ki jih bodo oplemenitila še s svojimi sredstvi. Projekt je zasnovan tako, da bo bodoči samozaposleni podjetnik vložil na primer 100.000 tolarjev lastnega kapitala, iz omenjenega projekta pa s pomočjo banke pridobil še 900.000 tolarjev posoji-

la. Za odprtje enega delovnega mesta bi bil tako na voljo milijon tolarjev, posojen po nizki, petodstotni realni obrestni meri, s polletnim moratorijem na odplačevanje glavnice in z vsaj triletno odplačilno dobo.

Sredstva naj bi poleg omenjenih institucij prispevale tudi lokalne skupnosti. Iz povratnih sredstev zavoda za zaposlovanje, lokalnih skupnosti in podjetnikov samih naj bi se napajal garancijski sklad. Sklad za razvoj malega gospodarstva bi sodeloval pri zavarovanju posojil. Toda največji delež poroštev za najeto posojilo bi morali prevzeti, tako menijo avtorji projekta, sorodniki in prijatelji najemnika posojil. B. R.

Koliko bolj razviti od nas so razviti

DALEČ JE SONCE

Novoizvoljeni oblastniki imajo polna usta obljub, kako se bosta pod njihovim vodstvom Slovencem cedila med in mleko, navadne občane dežele na sončni strani Alp pa zanima, ali politiki niso namera ugriznili v preveliko jabolko. Poglejmo, kako veliko je. Eden od kazalcev je primerjava velikosti doseženih bruto družbenih proizvodov na prebivalca v posameznih deželah. Izbrali smo samo razvite dežele, saj se poslej ne bomo več primerjali s slabšimi od sebe – če smo prav razumeli nove vodilne politike te dežele.

Po oceni statističnega urada bo Slovenija letos dosegla 9.352 dolarjev bruto narodnega proizvoda na prebivalca. Ta podatek je služba za konjunkturo in ekonomsko politiko pri gospodarski zbornici primerjala s podatki o velikosti bruto domačega proizvoda na prebivalca v deželah OECD in Evropske unije: upoštevala je zahodnoevropske države, Turčijo, Kanado, Mehiko, ZDA, Japonsko, Avstralijo in Novo Zelandijo.

Primerjava za Slovenijo ni ugodna. Za nami sta izmed 25 izbranih držav samo Mehika in Turčija, ki imata zaradi visokega števila prebivalcev zelo nizek družbeni proizvod na prebivalca: 2.787 dolarjev Mehika in 2.715 Turčija. Nobene od zahodnoevropskih držav pa Slovenija še ni ujela, kaj šele prehitela. Nam najbližji sta Grčija z 10.731 dolarji bruto domačega proizvoda na prebivalca in Portugalska z 10.509 dolarji. Dosedanja garnitura oblastnikov je trdila, da tidve evropski državi v marsikaterem ekonomskem kazalcu že prehitavamo. Toda naslednja nam najbližja "zvezda", Španija, je oddaljena že 5.000 dolarjev,

BRUTO DOMAČI PROIZVOD NA PREBIVALCA			
Pregled po državah OECD			
1995	BDP v mlrd. USD	Prebivalstvo* v milij. USD	BDP/preb. USD
Kanada	562,9	29,2	19277
Mehika	246,4	88,4	2787
ZDA	6952,0	260,6	26677
Japonska	5110,5	125,0	40884
Australija	347,4	17,8	19517
Nova Zelandija	59,1	3,5	16886
Avstrija	233,3	8,0	29163
Belgija	269,4	10,1	26673
Danska	172,9	5,2	33250
Finska	126,0	5,1	24706
Francija	1535,2	58,0	26469
Nemčija	2414,0	81,4	29656
Grčija	111,6	10,4	10731
Islandija	7,1	0,3	27308
Irska	60,8	3,6	16889
Italija	1088,2	57,9	18794
Luksemburg	17,0	0,4	43590
Nizozemska	395,5	15,4	25682
Norveška	146,6	4,3	34196
Portugalska	103,6	9,9	10509
Španija	559,1	39,1	14305
Švedska	229,1	8,8	26034
Švica	303,9	7,0	43414
Turčija	164,5	60,6	2715
Velika Britanija	1102,0	58,4	18870
OECD	22318,3	968,3	23049
EU15	8418,0	371,6	22651
Slovenija **	18,6	2,0	9352

Vir: OECD Economic Outlook, Avgust 1996
Statistični urad Republike Slovenije
* 1994
** Ocena, maj 1996

in naslednja, Irska, kar 7.500 dolarjev.

Koliko časa bo trajal "polet" do njiju, glede na to, da ne stojita na mestu, kot ne nobena od zvezdnic

ekonomske razvitosti? Takšno računanje je nevhvaležna naloga, saj natančnost izračuna ogroža več nežnank. Vendar smo ocenili, da bi v naslednjih desetih letih v Sloveniji lahko dosegli nekaj čez 15.000 dolarjev bruto domačega dohodka na prebivalca, če bi le-ta naraščal po 5-odstotni letni stopnji. Predsednik dosedanje vlade dr. Janez Drnovšek je nedavno tega trdil, da bo letošnja rast BDP dosegla pričakovano raven, 3 do 4 odstotke. Stokovnjaki pričakujejo 3-odstotno rast in menijo, da bomo tudi s tako lahko kar zadovoljni. V prihodnje se petodstotna rast ne zdi dosegljiva, razen če novi oblastniki nimajo kakega skritega, od obljub močnejšega orožja oziroma orodja. Tolažba za nas pa bi lahko bil podatek, da majhne države s seznama najbolj razvitih dosegajo najvišje vrednosti bruto družbenega proizvoda na prebivalca. Tako ga Luksemburg, po prebivalstvu malo večji od Ljubljane, ustvari v celoti skoraj toliko kot Slovenija, na prebivalca pa to znese 43.590 dolarjev. Več ga ne ustvari nobena od upoštevanih 25 držav. Čisto zraven je Švica s 43.414 dolarji BDP na prebivalca, zelo visok bruto družbeni proizvod na prebivalca pa dosegajo tudi Danska s 33.250 dolarji (ob 5 milijonih prebivalcev) in Norveška s 34.196 dolarji, ob dobrih 4 milijonih prebivalcev. Tudi Islandija s 27.308 dolarji in Finska s 24.706 dolarji BDP na prebivalca sta zelo visoko na seznamu najbolj razvitih držav.

Povprečje v OECD je 23.049 dolarjev bruto družbenega proizvoda na prebivalca, v Evropski uniji pa 22.651 dolarjev. Največji je v Luksemburgu. Države, ki zaradi svoje velikosti in ekonomske moči nekaj pomenijo v svetovni trgovini, pa ga ustvarijo zelo različno. Med največjimi ga največ ustvari Japonska, 40.884 dolarjev na prebivalca, Nemčija 29.656 dolarjev, ZDA 26.677 dolarjev, Francija 26.469, Kanada 19.277 in Velika Britanija 18.870 dolarjev. In kje sta naši sosedi Italija in Avstrija (najraje pogledamo v lonec sosedu, mar ne)? Italijani ustvarjajo za razvite dežele povprečni bruto nacionalni proizvod na prebivalca. Avstriji pa ga ustvarijo 29.163 dolarjev na prebivalca.

B. R.

Piše: Rudi Kropivnik

Strah razjeda tudi duše šefov (7.)

POVEČATI UČINKOVITOST ADMINISTRACIJE

Administracija ali uprava ali strokovne službe, kakor jih pač imenujemo, so dolžne zagotoviti skladno, smotno in celovito delovanje združbe, naj bo to v upravni službi, gospodarskih ali negospodarskih organizacijah. Zaradi njihove tako pomembne vloge, je toliko potrebnejše stalno bedeti nad učinkovitostjo njihovega delovanja in seveda tudi nad višino stroškov, ki nastanejo v zvezi z njihovim delovanjem. Stroški so dvojne vrste: tisti, ki nastajajo s porabo določenih vrednosti (plače, stroški telefona, razsvetljave itd.) in se izkažejo kot stroški poslovanja posamezne administrativne enote, in tisti, ki jih ta administrativna enota s svojim delovanjem povzroča drugim, lahko tudi s svojim slabim ali neustreznim delovanjem. Denimo, oddajanje javnih naročil uporabnikov proračunskih sredstev je v vseh urejenih državah rezervirano za domače proizvajalce, če ti obstajajo. Tudi na ta način varujejo domače proizvajalce. Pri nas ni tako. Pri nas tudi ni celovito urejeno vprašanje oddajanja javnih naročil. Morala bi pa biti urejena vsaj tri vprašanja: predpisan bi moral biti postopek za oddajanje javnih naročil na podlagi javnega razpisa, postopek za oddajanje naročil brez javnega razpisa in predpisan bi moral biti tudi postopek in določena ustrezna pooblastila organom za nadzor nad oddajanjem javnih naročil. To je, denimo, eden od primerov neustreznega delovanja državne administracije, ki povzroča prevelike stroške državi in gospodarstvu zaradi nerealiziranega dohodka.

Z racionalizacijo administracije je tudi sicer precej težav. Ljudje se med seboj običajno dobro poznajo, vodja enote je v veliki meri odvisen od dela zaposlenih v enoti, kar je povsem normalno, vodja je z nekaterimi že dolga leta pod isto streho in podobno. To so vzroki, da se vodja zelo težko odloči za kakršne koli spremembe. Vendar brez racionalizacije administracije in njene večje učinkovitosti ne moremo računati na pocenitev slovenske države, niti na izboljšanje konkurenčne sposobnosti gospodarstva. Mednarodne primerjave namreč kažejo, da slovenska podjetja nimajo večjih stroškovnih prednosti, ker so pri nas nižji stroški dela kot v državah EU, ker so druge oblike stroškov za četrtino višje, kot jih ima konkurenca. Pri tem je povprečna bruto dodana vrednost desetkrat manjša kot v EU. Podatki so iz Portfelja analize slovenske industrije 1990-1992, ki jo je izdelal Urad Republike Slovenije za makroekonomske analize in razvoj v Ljubljani leta 1993. Ti podatki dokazujejo, da smo medsebojno prepleteni s previsokimi stroški, ki so posledica tega, da večina vložkov daje

premajhen izid. K takšnemu stanju precej prispeva ravno predraga in premalo učinkovita administracija, ki ima še to slabo stran, da se te posledice sicer razpršijo, toda hkrati tudi pomnožijo. Zato je tudi delovanje administracije potrebno spraviti v funkcijo ustvarjanja dohodka podjetja. To zadnje bi moralo biti pri državni administraciji eden od kriterijev, v gospodarstvu pa poglaviti kriterij za presojo, katera opravila so v administraciji potrebna in katera niso. Ob ocenjevanju, katera opravila bi bilo dobro opravljati, pa moramo oceniti tudi, kolikšne stroške administracije smo sposobni prenesti. Odgovore na tako zastavljena vprašanja lahko dobimo s pomočjo presoje delovanja administracije na podlagi vrednostne analize.

Uporaba vrednostne analize pri presoji delovanja in stroškov administracije ter na področju storitev nasploh je izredno občutljiva, saj z njo vedno neposredno analiziramo vpliv dela posameznika na delovno okolje ali na predmet dela. Zato je, preden se lotimo racionalizacije administracije, najprej potrebno zaposlene informirati o programu dela pri vre-

dnosti analizi, o ciljih njene izvedbe, o tem zakaj, je to potrebno, in seveda o pričakovanih kadrovskih posledicah v zvezi s tem.

Zaposlene je potrebno pridobiti za sodelovanje. Tako si zagotovimo večjo kakovost opravljenega dela in zmanjšamo težave pri kasnejših organizacijskih in kadrovskih spremembah.

Običajno se najprej napravi posnetek obstoječega stanja. V okviru tega se posname organizacijska struktura, opišejo posamezne funkcije ter napravi popis in opis delovnih mest. Včasih je morda boljše izdelati najprej zaželeno stanje, in sicer zato, ker je tako manjša možnost, da bodo prizadeti sodelavci delovali zaviralno pri ustvarjanju nove organizacije. Izkušnje kažejo, da imajo sodelavci bolj aktiven in pozitiven odnos do iskanja novih rešitev kot pa do razčlenjevanja in ocenjevanja obstoječega stanja. V tem primeru se napravi posnetek obstoječega stanja v potrebnem obsegu šele, ko se iščejo rešitve za udejanjanje želenega stanja.

Ne glede na to, ali začnemo s posnetkom obstoječega stanja ali z izdelavo zaželenega stanja, je treba tako

obstoječi kot novi model organizacije temeljito analizirati in oceniti zlasti s treh vidikov:

– katera opravila na delovnem mestu so potrebna in katera nepotrebna,

– kolikšni so stroški izvajanja posameznih opravil in ali so ti v skladu s koristmi, ki jih daje izvajanje določenega opravila,

– ali se da koristna opravila izvajati tudi z manjšimi stroški.

V procesu analiziranja in ocenjevanja posameznih opravil naj se pokaže:

– ali so res vsa opravila nujna,

– ali se enaka opravila ne opravljajo tudi na kakem drugem delovnem mestu in se s tem ponavljajo,

– katera opravila so takega pomena, da jih mora delavec na delovnem mestu izvajati sam, katera je pa smotno prenesti na druga delovna mesta,

– katera opravila so tako pomembna, da je zanje potrebno posebej rezervirati čas,

– kakšne možnosti obstajajo, da se določena opravila opravijo z manjšim naporom in v krajšem času,

– ali se na delovnem mestu opravljajo le naloge, ki izhajajo iz opisa delovnega mesta oz. organizacijske enote, ali tudi druge naloge,

– ali so obrabci za opravila, ki se večkrat ponavljajo, in ali so ti obrabci racionalni, kdo zahteva navedene obrabce, od kdaj, zakaj, kakšna je korist in kako jo povečati, kdo dela zbirnik k temu obrabcu in kdo sestavlja poročilo k zbirniku itd.

Glede obrazcev in zbirnikov naj velja načelo, da naj v podjetju ne bo obrazca, ki ne gre v zbirnik, in ne zbirnika, ki ne gre v poročilo.

Dalje se je treba pri vsakem opravilu še dodatno vprašati:

– za koga se opravilo izvaja in kakšno korist ima prejemnik od tega,

– ali prejemnik določene storitve ocenjuje kot prednost, če določeno opravilo odpade in se s tem znižajo stroški,

– kako se da zmanjšati frekvenca posameznih opravil.

Iz primerjave obstoječega in zaželenega stanja je možno oceniti bodoče prihranke in tveganja pri uveljavljanju organizacijskih sprememb. Na podlagi tega se napravi katalog

VAJENCI NA PRAVNI ČISTINI

Svobodni sindikati so organizirali okroglo mizo o predlaganih izhodiščih za nove izobraževalne programe nižjega in srednjega poklicnega izobraževanja, ki so se je, poleg sindikatov dejavnosti in drugih sindikatov, udeležili tudi Veronika Štander iz Gospodarske zbornice, Boštjan Zgonc z Ministrstva za šolstvo in Vladimir Tkalec, direktor Centra za poklicno usposabljanje.

Da bi opozorili na vrsto dilem, ki jih odpirajo izhodišča za nove izobraževalne programe nižjega in srednjega poklicnega izobraževanja, so Svobodni sindikati o tem organizirali okroglo mizo. Njen glavni namen je bil izoblikovati pripombe sindikatov na ta, za učence in bodoče delojemalce izjemno pomemben dokument. Zdaj je v javni razpravi, v praksi pa naj bi zaživel čez kakšni dve leti.

Gre za nove usmeritve, ki jih tržno gospodarstvo narekuje tudi na področju izobraževanja. Poklicno in strokovno izobraževanje bo po novem slonelo na tripartitnih partnerskih odnosih države, delodajalcev in delojemalcev. Gre za izobraževalni proces, ki bo primerljiv z razvito Evropo. Uvaja se tako imenovani dualni sistem (šola in delo), ki ima več nosilcev izobraževanja. Večina praktičnega izobraževanja bo potekala v podjetjih oziroma družbah.

Uvedba dualnega sistema poklicnega izobraževanja bo status izobraževanca in učenca spremenila v vajenca. Na podlagi vajenske pogodbe z delodajalcem se bo vzpostavljalo razmerje z vsemi značilnostmi delovnega razmerja. S tem v zvezi se odpirajo vprašanja pravne in socialne varnosti vajencev, njihovega varstva pri delu ter vloge sindikata s tem v zvezi, je v uvodu poudaril Sandi Bartol.

Poklicno izobraževanje namreč temelji le na razvitih partnerskih odnosih med gospodarsko zbornico, sindikati in državo. Dokler ti odnosi ne bodo zgrajeni in stabilnejši, ne bomo mogli govoriti o urejenem sistemu poklicnega izobraževanja.

Če sistem socialnega partnerstva ni razvit, ni mogoče optimalno rešiti treh ključnih funkcij, strokovne, finančne in delovnopravne. Strokovna funkcija se kaže v sistemu sodelovanja strokovnjakov posameznih poklicnih področij pri načrtovanju vsebine strokovno teoretičnega in praktičnega pouka ter pri organizaciji celotnega režima izpita.

Kar zadeva finančno funkcijo, si v ramerah tržnega gospodarjenja

izobraževanja sploh ni mogoče zamišljati, ne da bi se financiralo iz sredstev podjetij. V delovnopravno funkcijo izobraževanja pa sodi izvajanje praktičnega pouka ali delovne prakse vajencev. Hkrati s poklicnim izobraževanjem je zato potrebno sprejeti tudi tako imenovano zaščitno zakonodajo, ki naj bi vajence obvarovala zlorab. Gre namreč za mladoletnike, stare od 15 do 18 let, ki jih je treba pravno zaščititi, da ne bi v praksi nastopali kot cenena delovna sila.

Vloga sindikata na področju poklicnega izobraževanja je zato predvsem zaščitniška. Sindikati morajo vplivati na to, da bodo imeli vajenci na delovni praksi urejeno tudi zdravstveno, pokojninsko, delovnopravno zakonodajo in varstvo pri delu.

Zato je potrebno natančno opredeliti status vajenca v poklicnem izobraževanju, se je zavzel Martin Mursič iz sindikata obrti. Status mora izhajati iz sklenjene pogodbe o izobraževanju, ki mora imeti elemente delovnega razmerja (obvezna nagrada, druge pravice delavcev).

Poklicno izobraževanje naj bo tako, da bodo lahko, kot se je slikovito izrazil Gregor Miklič, »normalni otroci z normalnimi prizadevanji dobili normalen poklic«, da se ne bi dogajalo več, kot se sedaj, da je polovica prebivalstva brez strokovne izobrazbe.

V izhodiščih še niso opredelili minimalnih standardov praktičnega izobraževanja. Če tega ne bodo določili, bodo vajenci postali cenena delovna sila, ki jo bodo mojstri izkoriščali.

Odperto je tudi vprašanje, po kakšnih kriterijih bodo podeljevali

KRAJŠE ČAKALNE DOBE

Skupščina Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije je prejšnji teden ugodno ocenila pozitivno poslovanje zavoda, sprejela smernice o povečanem programu zdravstvenih storitev za prihodnje leto, dopolnila pravila obveznega zdravstvenega zavarovanja ter popravila sklep o razvrstitvi zdravil na liste.

Na področju finančnega poslovanja je zavod dosegel pri obveznem zdravstvenem zavarovanju polletni presežek v višini 391 milijonov tolarjev, pri prostovoljnem zdravstvenem zavarovanju pa dobiček v višini 989 milijonov tolarjev. Tudi devetmesečni podatki kažejo ugoden finančni rezultat in na zavodu predvidevajo, da bodo – zaradi večje rasti plač – letošnje leto zaključili brez izgub. Morebitni presežek bodo razporedili za oblikovanje rezerv. Brane Mišič (ZSSS) je predlagal, naj zavod ob koncu

leta pripravi oceno o dosedanjih učinkih programa varčevanja v zdravstvu.

Še največ novosti prinašajo smernice, ki bodo oblikovale program zdravstvenih storitev za prihodnje leto. Skupščina je sprejela povečan program zdravstvenih storitev na področjih, kjer so čakalne dobe najdaljše. Tako bodo število operacij na srcu povečali za 250. Povečali bodo tudi program zgodnjega odkrivanja raka materničnega vratu, in sicer za 112.800 točk, gastroenterološke endoskop-

koncesije za poklicno izobraževanje. Kandidatov, ki si nadejajo lahkega zaslужka, je zelo veliko. Na tem področju smo imeli že bridke izkušnje, saj so nekatere šole, ne meneč se za dejanske potrebe, proizvajale kadre, ki so končali kot brezposelni delavci na zavodu za zaposlovanje. Težava je v tem, da nimamo nacionalnega plana kadrovskih potreb, po katerem bi lahko uvajali izobraževalne programe.

Uredili naj bi poklicno napredovanje posameznih profilov (npr. gasilci), v poklicno izobraževanje vključili tudi invalide, ustrezno opremili učne delavnice v podjetjih in zavodih. Poklicno izobraževanje bo potrebno izgrajevati postopno, dosledno, celovito, s poudarkom na uvajanju inovacij, kar bo še posebej pomembno za bližajoče se 21. stoletje.

M. F.

ske preiskave za 100.000 točk, program preiskav z nuklearno magnetno resonanco za 800 preiskav, preiskave ščitnice za 40 odstotkov,

Letos že 400 pregledov

Kot je povedal dr. Drago Petrič, pomočnik generalnega direktorja zavoda za zdravstveno zavarovanje, je tako imenovana »laična« skupina zavoda, ki nadzira uresničevanje pravi obveznega zdravstvenega zavarovanja in sklenjenih pogodb med zavodom in izvajalci, letos opravila že 400 pregledov.

Preverjajo predvsem, ali imajo izvajalci objavljene sezname zdravnikov, ali je delo samoplačniških ambulant organizacijsko razmejeno od programa obveznega zavarovanja, ali je objavljen ordinacijski čas ambulant, ali imajo knjigo čakajočih in podobno. Pri vsakem drugem nadzoru so ugotovili kakšne napake. Največ jih odkrijejo pri napačnem evidentiranju zdravstvenih storitev. »Gre za nered, ki je trajal 40 let, in ga bo treba zdaj odpraviti,« je rekel dr. Petrič. Največ nerada je v specialističnih ambulantah, kjer so čakalne dobe tudi najdaljše. Kazni so dokaj visoke. Če se, denimo, ne upošteva knjiga čakajočih, je treba odšteti 60.000 tolarjev kazni. Če zdravnik pobira denar pri zagotavljanju brezplačne pravice iz obveznega zdravstvenega zavarovanja, je kazen 200.000 tolarjev. Napak zaračunao storitev kaznujejo s trikratnim zneskom. V zadnjem času se je razpaslo, da izbrani zdravnik pobira nekakšno članarino med pacienti, kar je nezakonito.

Razpad zdravstvenih domov

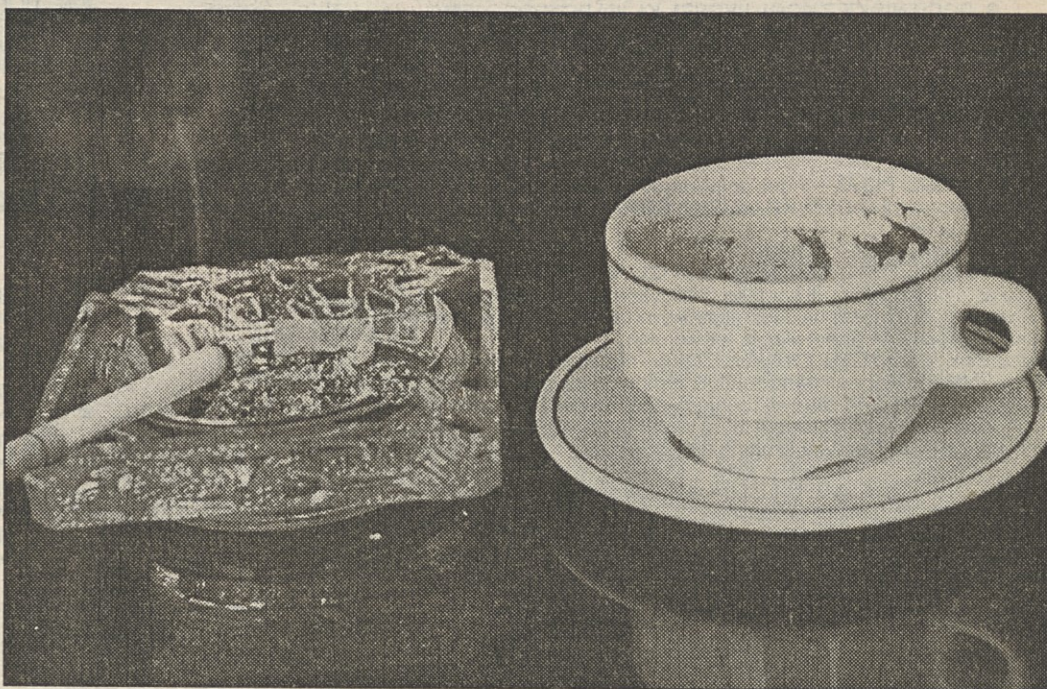
Predstavniki ZSSS (Brane Mišič, Lučka Böhm, Erih Šerbec) so na skupščini zavoda za zdravstveno zavarovanje načeli vprašanje, kako se bo v prihodnje razvijalo javno zdravstvo, ali ga bomo utrjevali ali ne oziroma pustili prosto pot privatni praksi, večkrat na škodo javnega zdravstva. Dogaja se namreč, da so nekateri zdravstveni domovi (Postojna, Vrhnika) na rovaš privatne prakse izgubili še zadnje zdravstvene ekipe. Zdravstveni domovi danes marsikje delujejo osiromašeno, brez dežurne službe, pediatra itd. in ne zagotavljajo zavarovancem ustreznega osnovnega zdravstvenega varstva. Zdravstveno varstvo je podvrženo stihiji. Osnovna dilema je, ali bo zdravstveni dom v prihodnje deloval kot javni zavod ali kot družba zasebnih zdravnikov. Zdaj je na tem področju velika zmeda.

Boris Šušteršič, iz Zveze društev invalidov Slovenije, je opozoril, da je takšen nered v zdravstvu zato, ker nimamo oblikovane nacionalne zdravstvene politike. Lučka Böhm je predlagala, naj ne bi podeljevali koncesij v primeru, če iz zdravstvenega doma odhaja poslednja zdravstvena ekipa. Ker skupščina nima pristojnosti posegati na področje podeljevanja koncesij (o tem odločata posamezna občina in ministrstvo za zdravstvo), je omenjeni predlog sprejela le kot pobudo.

preiskave za zgodnje odkrivanje raka na maternici in število umetnih oploditev.

Pravila obveznega zdravstvenega zavarovanja so dopolnili tako, da so otrokom podaljšali zdraviliško zdravljenje od 14 na 21 dni, in to enkrat na leto, ne pa na dve leti, kot je veljalo sedaj. Slepim so vrnili pravice, ki so jih že imeli. Skupščina je sprejela tudi predlog strokovne komisije za nekatere spremembe v razvrstitvi zdravil na sezname. Po novem nekaterih zdravil za otroke ne bo treba več doplačevati. Odprt pa ostaja še predlog, naj bi bila zdravila za otroke, šolarje in študente v celoti brezplačna.

M. F.

KADILCI V GETU

V začetku tega tedna je začel veljati zakon o omejevanju uporabe tobačnih izdelkov, ki je eden najstrožjih te vrste v svetu. Zakon predvideva prepoved kajenja v javnih prostorih, še posebej v zdravstvenih ustanovah in izobraževalnih zavodih. Podjetja morajo nekadilcem zagotoviti »čist« zrak, kadilcem pa posebne prostore.

Zakon prepoveduje vsakršno oglaševanje tobačnih izdelkov, vključno z reklamami, ki posredno propagirajo tobačne izdelke. Predvideva tudi zelo stroge kazni za kršilce, najmanj 5.000 tolarjev za posameznike in četrtilijonov za pravne osebe (podjetja, ustanove).

Glavna napaka zakona je, da so ga v preveliki naglici sprejeli brez tehtnejših razmislekov o morebitnih posledicah in brez ustreznih priprav okolja. Zato že povzroča konflikte.

M. F.

NAJNOVEJŠE NA TRGU UPORABNE STROKOVNE LITERATURE ZA UPRAVLJALSKO PRAKSO V PODJETJIH!

Če ste:

- **menedžer**
- **delavski predstavnik (član sveta delavcev, sindikalni zaupnik, predstavnik v nadzornem svetu, delavski direktor) v podjetju**
- **strokovni delavec na kadrovskem področju**

in želite pri svojem delu iti v korak z razvitim svetom ter biti zares uspešni,

ALI SI LAHKO PRIVOŠČITE, DA NE BI POZNALI NAJSODOBNEJŠIH SVETOVNIH TRENDOV NA PODROČJU KREATIVNEGA VKLJUČEVANJA ČLOVEŠKEGA DEJAVNIKA V PRIZADEVANJA ZA VEČJO POSLOVNO USPEŠNOST PODJETIJ???

Svetovno in domačo strokovno literaturo iz tega področja je za vas proučil mag. **Mato Gostiša** ter najpomembnejša spoznanja strnil v najnovejši knjigi

PARTICIPATIVNI MENEDŽMENT

Sodobna teorija in praksa organizacijske udeležbe zaposlenih v svetu in pri nas

Zanesljivo boste presenečeni nad spoznanjem, kako daleč za razvitim svetom (v nasprotju s pogostim precej domišljavim samoprepičanjem) v resnici caplja slovenska menedžerska praksa glede učinkovitosti upravljanja človeških virov in oblikovanja zaposlenih v največjo konkurenčno prednost podjetij ter kako strahotno napačno je žal pri nas prevladujoče menedžersko gledanje na celovito razvijanje sistema delavske participacije v podjetjih.

Knjiga je izšla v sozaložbi ČZP Enotnost in študijskega centra za industrijsko demokracijo "Studio participacis" in jo lahko naročite pisno na naslov ČZP Enotnost, Dalmatinova 4, Ljubljana, ali po telefonu 061/321-255 ali faksu 061/311-956. Cena knjige je 6.500 tolarjev (+5% p. d.).

NAROČILNICA

Pri ČZP Enotnost, Dalmatinova 4, Ljubljana, nepreklicno naročamo izvodov knjige

PARTICIPATIVNI MANAGEMENT

Ime in priimek osebe, ki daje naročilo:

Račun nasloviti na (firma):

Ulica, poštna številka in kraj:

1. Račun bomo poravnali v zakonskem roku.

2. Knjigo mi pošljite po povzetju (za individualne naročnike).

Žig

Podpis:

Datum:

